MIRACULI MUNDI
PARS ALTERA

In quâ

Adventus jam dudum prædicti Eliæ Artiſtæ magnificus deſcribitur,

Adeoque ipſum SAL ARTIS *mirificum Philoſophorum eſſe, Vegetabilium, Animalium, Mineraliumve, Medicinam præſtantiſſimam,*

(Cujus ope non ſolum Vegetabilia incredibili modo creſcunt ac multiplicantur; Morbi omnis generis, interni, externi, hominum, animaliumvè, miraculoſè curantur; Metalla imperfecta in ☉ & ☾ realiter mutantur, imò ☉ purum ad gradum 28. ignis vim ſuſtinere valentem ſupra naturalem 24. reducitur; verùm ex quavis planta ☉ naturale elicitur, fixumque ad multiplicationem ſui diſponitur,) demonſtratur

A

JOANNE RUDOLPHO GLAUBER.

AMSTELODAMI,
Apud JOANNEM JANSSONIUM,
Anno cIↄ Iↄc LX.

PRÆFATIO.

Lector Benevole,

INter Philoſophos Veteres Ethnicos, Chaldæos, Ægyptios, Perſas, Græcos, atque Romanos, imo & Hebræos ipſos, more receptum fuit, ut, quæ maximæ conſiderationis habebant, ne aut divulgarentur, aut terræ committerentur, ænigmatice proponerent: quò ſic indigni ſolam litteram reſpicientes, nec ad ſenſum verbis iis expreſſum attendentes, nihil omnino; digni contra, Dei Naturæque lumine illuſtrati, quid verbis iis ſignificetur probe intelligentes, omnis generis fructus inde haberent. Veritatem dicti antiquorum Philoſophorum Scripta, ut & Libri Moyſis, Prophetarum Hiſtoriæ clare ſatis exhibent. Omnia enim hæc aut ſaltem pleraque aliam ſane explicationem exigunt, quam quidem literæ inferre videntur, occulti quid fere ſubeſt.

Similem ad modum noſtri quoque Philoſophi Chriſtiani, veteres æque ac recentiores, arcana ſua propoſuerunt, ænigmatice puta, quod inter plurimos alios Baſilius atque Paracelſus

celſus teſtantur. Vera omnia hi licet tradiderint, attamen à pauciſſimis intelliguntur, quæ res occaſionem præbuit contemptui, convitiiſque variis, quibus ignorantes, malevolique, afficere Philoſophos omnes, inter quod Reges ipſi, principeſque diverſi omni tempore reperti fuere & adhuc reperiuntur, ſemper allaborarunt. Nullam in rerum natura Metallorum in melius tranſmutationem dari, nunquam à quopiam Tincturam Univerſalem aut Lapidem Philoſophorum repertum fuiſſe, clamant. Res ſanè maximè culpanda eſt, minime toleranda, plurimorum pietate excellentium virorum ſcripta Chymica, veritati maxime conſona, malitioſe adeo rejici, & falſa proclamari. Chymicis circumforaneis, nil minus quam Chymiam intelligentibus, quod ſiniſtre adeo bene dicta accipiant, debetur; Lapidem Philoſophorum aliis venalem exhibent mendici. Hoc effecerunt boni hi viri, ut Alchimiæ vox jam hodie ſumme habeatur abjecta, ſic ut Cultorem ejus appellari indecens cenſeant plerique.

Huic malo, quò quantum poſſibile obviam eamus, adeoque vera ea quæ modo nominati Scriptores nobis reliquerunt, demonſtremus, ſub titulo Salis Philoſophorum veterum, quod

Para-

Paracelſo Elias Artiſta vocatur, id efficere conſtituimus.

Paracelſus de Tranſmutatione Metallorum agens, eo quod Sal verum Philoſophorum nomine vero inſignire retraheret, ad Eliam Artiſtam *Lectorem ablegat, hunc, cum venit, qua ratione tranſmutatio Metallorum perficienda ſit, edocturum tradit. Hic varii mira ſibi perſuadere; in genere, ad verba ipſa reſpicientes, adventum viri cujuſdam à Deo miſſi exſpectarunt, hunc ultimis mundi temporibus Artes occultas, naturæque Arcana patefacturum crediderunt. Et vero vox Elias Artiſta ſi rite conſideretur, litterarumve tranſpoſitio inſtituatur,* Et Artis Salia *legimus; Salia hæc Elias Artiſta Paracelſi indigitat; hæc mira præſtant, ſic ut Sale Artis pollens homo, aut ejus naturam cognoſcens admiranda efficere valeat. Elias Artiſta ejusmodi homini, miranda docendi cauſa apparuit.*

Obſcure admodum Sal hocce deſcripſit Baſilius, in Teſtamento ſuo, ubi Lapidem Philoſophorum ex Vitriolo communi conficiendi modum tradit, nullus tamen erit, qui qua ratione idem parari queat, ex ſcriptis illis colligere valeat.

Conſideranti quoque ea quæ Paracelſus habet,

bet, ubi Eliam Artiſtam prædicit, obſcure æque ac aperte Vitriolum ipſum deſcribere reperiet obſcure equidem tractatu cui Titulus eſt: Tinctura Phyſicorum; aperte eo, quem de Vitriolo in ſpecie reliquit. Vitriolo Eliam Artiſtam, aut Sal Artis contineri expreſſe proferre noluit, ſolum hoc poſteris indicare voluit, Artem Metalla viliora in meliora mutandi ab antiquis ad ipſum devolutam eſſe, imo cum eodem interituram uſque dum Elias Artiſta advenerit, Metallorum tranſmutationem veram exhibiturus, ſequentis nempe ſeculi anno 58. Tempus hoc cum dolore atque moleſtiâ exſpectarunt plurimi, at fruſtra hactenus.

Philoſophorum plurimi, præter Paracelſum, adventum Eliæ Artiſtæ prædixere, qui leone fortiore ſtipatus ex Septentrione veniens artes doceat, arcanos naturæ theſauros inveniat atque manifeſtet, variaſque rerum mundanarum mutationes in commodum humani generis inſtituat. Hæc varii homini cuidam convenire crediderunt fruſtra, quod ſi enim conſulamus ſcripta eorum, qui prædictionem hancce tradiderunt, non hominem, ſed vero Salpetræ ſolum, ipſiuſque fratrem Sal Artis, reſpexiſſe reperiemus; hinc eſt, quod exclament: O Sal noſtrum! ô Salpetræ noſtrum? ô Sal noſtrum

noſtrum radicale! *hinc eſt quod ſcribant:* Si Deus hoc Sal non creaſſet, impoſſibile fuiſſet, Medicinam noſtram conficere, *& quæ huic ſimilia varia hinc inde proferunt, ut aliis in locis, maxime parte tertia Proſperitatis Germaniæ declaravi, ubi inter alia, futurum aliquando, ut Sal petræ, aut Sal Artis, Monarchæ cujuſdam inſtar currui triumphali inſidens, omnibus à me exhibeatur, ſpem feci.*

Hæc faciens Paracelſum ex ſepulchro aufero, & (ut ipſe prædixit) Orientem verſus repono, hoc eſt luci expono, quo omnibus prædictionis illius veritas innoteſcat.

Facient forſan idem Diſcipuli mei; & hi, Tranſmutationis Metallorum veritatem videntes, ægroſvè inaudito prorſus modo ſanitati reſtituentes, me jam demortuum, aut adhuc vitâ præditum, ex ſepulchro, in quod molevoli hoſtes conjecere, extrahent. Maximam, hæc ubi fiunt, notabilis in Medicinâ atque Alchymiâ reformationem, adeo quidem ut etiam nullus futurus ſit artifex, qui non fraudes, inſcitiam, odiumve ſuperbiæ vento inflatorum, Arti veritatique adverſantium, videat, intelligat, malitioſiſque ejuſmodi, veris veritatis inimicis, juſtâ de cauſâ ſe opponat. Sic

viſum accipient, jam antea longo tempore cœci, veritatis propugnatores ſe profitebuntur, ea quæ indecentia ſunt, ſupprimere allaborabunt. Non ſolum Medicina vera, nobiliſſimaque Alchymia, hoc tempore refloreſcere incipient; verùm & artes omnes ad majorem perfectionis gradum adſcendent, adeoque aliud longe, multoque excellentius aliis ſe exhibebit ſeculum. Aperiere fores ad Arcana divina naturaliaque Elias Artiſta & Sal Artis, monſtrarunt prædictum ſeculum aureum, terram promiſſionis, Deus Opt. Max. pietate conſpicuis ingreſſum concedat, quo fructus exinde auferre, proximiſque in honorem altiſſimi, ſolatiumque egenorum, exhibere queant, precamur. Amen.

Salis equidem hujus mentionem aliquam Paracelſus in operibus ſuis facit, Sal Enixum illud vocitans; nos vero Tractatu anno 1658. *in publicum emiſſo, de Naturâ Salium, latius aliquantum materiam exponimus, Sal Mirabile id dicentes. Præſenti tractatu de Salibus Artis, Elias Artiſta expreſſe nuncupatur; Appellationis veritatem Dei Opt. Max. auxilio clare demonſtrabimur, Eliam nempe Artiſtam Paracelſi nil præter Sal Philoſophorum ſignificare, ex Sale petræ, Sale communi, aut Vitriolo*

Vitriolo parandum. Sali petræ ſapore quidem ſimile eſt, inflammabile tamen minime eſt, licet Arte procurari queat. Paracelſus atque Baſilius ex Vitriolo confecere, quod varia loca indicant, quæ melioris cognitionis gratia hic adducam.

Elia atque Eliſa quales viri fuerint, quantaque miracula fecerint Sacræ paginæ exhibent. Ipſi quæ edidere miracula divina, eadem fere omnia naturali via Sal noſtrum præſtare valet. Vt adeò non ſine ratione Monarcham mundi, Eliamve Artiſtam, ipſum dixerimus, nullum reperire licet in rerum naturâ ſubjectum, cujus ope ea præſtare queamus; quæ quidem hujus beneficio fiunt. Teſtantur id Animalia, Vegetabilia, Mineralia omnia, ut variis documentis demonſtrabimus.

At inquiet aliquis, cum variis adeo linguis Chymia tradita ſit, infinitique propemodum reperiantur libri Chymici, qui factum, quod ad hæc uſque tempora in obſcuro latuerit Sal hocce, nec ab ullo Scriptorum clare adeo deſcriptum, ut quale quid ſit, quâve ratione confici poſſit, intelligere poſſemus? Reſpondeo duplicis conditionis reperiri ſcriptores, reperiri & lectores. Experientiâ duce qui ſcripſerunt, omnes Sal hocce agnoverunt, & obſcure

deſcri-

deſcripſerunt; ſecus qui ex aliorum ſcriptis ſua conſarcinarunt, rei ignari, nil niſi figmenta propoſuere, in labyrinthum deviaſvè varias Lectorem abducentes.

Diſtinguendi ſedulo Scriptores, haud ita verborum quam ſenſus eorum ratio habenda, quod ſi feceris, nullum verorum Scriptorum reperies, qui non Salis hujus mentionem fecerit; quam patet hoc iis qui intelligunt, ita latet eos qui rerum harum ignari adhuc ſunt. Plurimos reperies, qui in Scriptis Philoſophorum lapidem quærunt, & tamen quid quærant, quidve lapis ſit, nigrum quid an albicans, calidum an frigidum, ignorant. Et quod ſi hic ultro ejusmodi viris obtingeret, negligerent tamen eum, ſuumque more, relictâ unione pretioſiſſimâ, ſtercore ſe delectare pergerent. Manibus varii Sal hocce tractant, nec tamen quid habeant, cognoſcunt, eo quod occæcati ſint, & ad viliora ſe demittere arrogans animus detrectet. Contra vero reperire licet non paucos, qui divulgare quæ cognita habent, ſæpe quam excellentia, nolunt; O felicem qui taciturnitati ſtudes, quietam vitàm tranſigere permittitur. Ego quod liberaliter adeo mea communicaverim ſerio doleo, Miracula Dei patefaciendi, proximo inſerviendi, Artemque

noſtram

noſtram conſervandi animo feci. Egregia ſæpe orbi exhiberentur, niſi ingratitudo ſumma mortalium ab intento Scriptorem detraheret. Quem rerum quarundam cognitione præter alios præditum reperiunt, undique concurrentes, communicare ſecreta ſua velit, ſollicitant; diverſi hi generis reperiuntur. Accedunt opulentiores, accedunt egeni, accedunt & conditionis mediæ. Iſti avari cum ferè ſint, nil redhoſtimenti loco exhibent. Illi quod exhibeant, non habent. Hos ſolos gratos quandoque reprehendimus. Labore maximo quæ acquiſivimus, inimicis haud faciles concedimus. Sæpiſſe tamen evenit, ut quos cenſemus bonos mali poſtea reperiantur, Farnerianoque modo pro acceptis beneficiis calumnias, atque convitia reponant, circumſpectè itaque hîc agendum nec omnibus ea quæ corde gerimus patefacienda, ne poſtea facti pœniteat. Me quod ſpectat, necdum animum mutavi, Miracula Omnipotentis nota reddere cæpi, pergam, Deo concedente, & lucem inextinguibilem cæco Mundo accendam. Hoc Tractatu Salis Artis vires miraculoſas ſolum deſcribam, præparandi modum uſumve amicis reſervans, quæ enim nobis arma ſunt, non eſt quod abjiciamus, ne, ſi eadem inimici arripiant,

 nobis

nobis ipſis noxam inferant, exemplo Farneri.

Dices, quid mihi cum Sale Artis, cujus vires cognoſco, haud præparationem, uſumve? Repono, Amicis hæc omnia (habito tamen perſonarum reſpectu) aperientur, inimicis jam plus quam debebat, indicatum. Non eſt quod margaritas ſuibus exhibeamus? Quis obſcurè ea tradidit, quæ ego apertè hoc tempore inimicis communico, à malis quo tandem deſiſtant, bonaque facere incipiant. Præparationem uſumque Salis Mirabilis licet omni modo haud patefaciam, ad meliorem tamen facilioremve ejus inventionem viam præparo, nec dubito, fore ut paucorum annorum tempore effluxo Alchymiam florentem tota Europa videat, non aliunde quam ex Salis hujus detectione. Eadem & ratio aliarum Artium eſt, quas omnes ad excellentiorem ſtatum perveniſſe notabimus. Sufficit, me, in rerum naturâ incomparabile ejusmodi Sal reperiri, indicaſſe, locum monſtro ubi inveniatur. Columbus in indicaſſet nobis argento auroq; abundare terram Occidentalem, quis eam inveniret, ut eadem inde ad nos deduceret? Niſi aliquis in terræ cavernis Aurum Argentum, Lapideſque prætioſos, in mari Margaritas contineri

tineri dixiſſet, quis de eventu dubius ſumptus adeo excedentes faceret, effoſſiones, piſcaturaſque inſtitueret? Iam vero Theſauros ibi reperiri cum ſciamus omnes, nullus in eos inquirere detrectat. Et licet omnibus ſe non offerant, exiſtere tamen nemo ambigit. Similiter & ſe habere cenſeo Salis hujus Mirabilis delectionem. Virtutes ipſius trado, quod multum eſt, facillimo labore, leviorique manuductione ad alia pervenire licet. Quod hæc proponam, unam Deum Opt. Max. cauſam moventem cognoſco, cujus opera miranda occultare, mihique ſoli ſervare amplius nec potui, nec volui. Et quidem eo magis, quod reperiantur qui ſecreta hæcce, quæ à me accepere, pro ſuis venditent, orbique exhibeant, haud attendentes promiſſionem, nunquam futurum ut ea aliis nota reddant. Præſtat itaque ipſe arcana mea patefaciam, quam, ab aliis contra datam fidem id fiat, patiar, quod ne ægre ferant Amici mei fideliſſimi alium ipſis uſum Salis hujus communicabo, fidelitatis præmium, melius judico omnibus hæc innoteſcere quam inimicis ſolis.

Iudicent precor boni omnes, an aliqua ratione excuſari mereantur, qui juramento ſe mihi firmiter adeo obſtrinxere, famam, bonaque

omnia

omnia arrhæ loco exhibentes, nunquam ſcil. fore ut quæ accèperint arcana magis, aliis notificent, & tamen non ſolum nil non divulgant, verum convitiis miſere me lacerant; Summopere per Deum Veritatemque ipſam judicia veſtra chartæ commiſſa ſollicito, quo pro defenſione mea veritatiſque ipſius iis contra malevolos ejusmodi oblectatores, infidoſque uti poſſim. Agnoſcam beneficium, & ut gratum me omnes habebitis, àmicum Deum Opt. Max. remuneratorem certum: Veritatis enim cultorem qui ſe opere ipſo exhibet, Deum honore afficit, contrà Diaboli mancipium peſſundare eam omni modo annititur.

Tempus non permittit maleferiatorum ejuſmodi hominum intenta patefacere, dabitur aliquando commodior occaſio id efficiendi.

MIRA-

MIRACULI MUNDI

PARS ALTERA,

In qua exhibetur

Adventus jam dudum prædicti ELIÆ ARTISTÆ magnificus, dum agitur

DE SALE ARTIS PHILOSOPHORUM,

Origine nempe ejus, nomine, inexplicabilique efficaciâ, maxime in perfectione Vegetabilium, Animalium, Mineralium, ſe manifeſtante,

ET QUIDEM PRIMO

De Origine Ejus.

ORiginem Salis hujus quod ſpectat, jam antea, qua ratione ex [F] & Sale communi conficiatur, oſtendi; Nolo tamen hæc ita accipi, ac ſi nullo, præter hunc, modo, idem parari queat; varii hi dantur: Præparari etenim poteſt ex Solo

ex Solo [G], non admixto Sale communi; imò & Alumine, Sulphure, vel Sale communi, abſque additione [H] aut alterius Salis ignis beneficio. Nullum exhibere licet Sal, quod non Sali huic Artis materia commoda ſit, licet ex uno facilius copioſiuſque colligatur, quam ex alio. Nos verò quod unicum tantum id conficiendi modum exhibuêrimus, præter cauſas alias, tempori, prolixitatem inhibenti, ne aliàs Lectori Benevolo nauſeam crearemus, debemus. Suffecerit hâc vice Salia hæc Mirabilia tribus quatuorve modis parari poſſe, ſinguliſque ſuas, ſpeciales, aliis denegatas, virtutes, in Vegetabilibus, Animalibus Mineralibuſque, Univerſaliter æque ac Particulariter ſe exercentes, conceſſas eſſe, annotaſſe. Quis enim alterius naturæ, Sal illud eſſe negaret, quod ex deſtillatione Spiritus Salis communis reliquum manet, ac id, quod ex deſtillatione Aquæ Fortis aut Regiæ, cum diverſiſſimæ Naturæ Salia ea ſint, ex quibus parata.

Unumquoque nihilominus horum vi ſolvendi figendique gaudet. At quod ex Sale fit Armoniaco, corpora omnia volatilia reddit, adeò ut animæ eorum Alembicum petant, ſimiliter & Spiritus ope [C] ex Sale Armoniaco ſegregatus, diverſas omninò vires proprietateſque oſtendit, ab iis quas in ex Sale communi parato notamus. Rem accuratius conſideranti maximæ conſiderationis Arcana ſe exhibebunt. Plura alio loco.

De

De Salis Univerſalis appellatione.

NOmen Sali huic impoſuimus, Univerſalis Philoſophorum, conſideratione habitâ virium virtutumque quibus pollet excellentium, nulli alii Sali competentium. Univerſale meritò dicimus, eo quod eorum, quæ ex Mineralibus, Animalibus, Vegetabilibus proveniunt Medicamenta, ſummum ſit, ut in ſequentibus demonſtrabitur; Philoſophorum additur, cum demonſtratio hujus rei Philoſophicis fundamentis neceſſario innitatur.

De Viribus Salis Univerſalis.

VIres ejuſdem quod attinet, innumeræ eæ ſunt, quas exhibere impoſſibile cenſemus. Quod ſi enim, vel ea ſolum, quæ mihi de viribus ejus conſtant, & tamen minutiſſimam partem abſolvunt, ex debito deſcribere vellem, vix annus dies noctesque operi incumbenti ſufficeret. Forſan aliis Deus plura patefaciet; Forſan me annis juniores ea quæ me adhuc latent, invenient. A me Principium, me manuductore quærenti janua ad res inſigniores aperitur. Quod ſi ingreſſus negetur, indignos tales homines à Deo Opt. Max. haberi indicium eſt, quibus Magnalia exhibeantur. Solis ſubmiſſis oculos aperire ſolitus eſt,

 quo

quo admiranda ipſius opera intueantur, atque cognoſcant, & quod caput rei eſt in honorem Dei, pauperumque ſolatium ritè uſurpent. Contra verò ſuperbi qui ſunt animi, Mundo inſervientes, non ſolum omni tempore cœcutiunt, ipſo ſic volente, cordiſque ſunt obdurati, verum & claræ lucis uſurâ privati, tenebroſa, Diaboli mancipiis vitiis omnis generis debitis, debita loca, inhabitant, ad animarum omnimodam perniciem. Bene ipſi, cui Deus bene vult, bene ipſi, quem Deus amore proſequitur, nunquam lucis præſentiâ deſtituetur, quicquid etiam contrà moliatur tenebrarum Dominus.

Conſtitutum equidem ea quæ benigniſſimus Deus largiter mihi conceſſit, in honorem ipſius proximique commodum, aliis communicare; adeoque mirabilia Dei opera divulgare, at varias propter occupationes, ob impedimenta multiformia, quarundam tantum virtutum, quas Sali meo Mirabili aut Sali Artis ineſſe reprehendimus, mentionem faciam, ſpecialiorem omnium explicationem commodiori tempori reſervans.

Univerſale quo jure Sal hoc vocetur, trium Regnorum, Vegetabilium nempe, Animalium & Mineralium præcipuum ſit Medicamentum requiritur, eadem perficiendi, augendiq; potentiam habens. Antea quidem Nitro dignitatis hujus titulum tribuiſſe me memini, nec ſine ratione, at plurimis Sali huic Mirabili cedit, ſic ut cum eo

æqui-

æquiparari minime mereatur. Veritati itaque neutiquam reſpondent ſcripta ea, quæ corroſivi cujuſdam ope ex Metallo Sal pellucidum in aquâ ſolubile effici poſſe, idque verum eſſe Sal Sapientum, docent. Nil, niſi quod falſis ejuſmodi ignorantes ſeducant, agunt.

Sal etenim, in quo Metallum diſſolutum, non haberi meretur amplius pro Sale ſimplici, ſed Vitrioli Metallici conditionem accepit, ſive Vitriolum illud viride fuerit aut flavum, Solis, & Lunæ, ſive Albicans, Mercurii, Jovis, & Saturni, ſive etiam ex viridi cœruleum Martis & Veneris. Vitriola ejuſmodi neutiquam Salis nomine indigitanda. Quod enim Univerſale debet eſſe Medicamentum, ad omnia regna ſe extendens, id ſane alieni nihil permixtum habeat requiritur, vel ipſis ruſticis conſentientibus.

Verum Sal Univerſale nullius materiæ Metallicæ particeps ſit, purum omnino, omnium Vegetabilium, Mineralium, Animaliumque Regno contentorum naturam quam facillimè induere, adeoque ſummum Medicamentum ſe exhibere valens: Proprietates haſce quandoquidem in Sale noſtro Univerſali pleniſſime reperiamus, rationes nullæ ſunt, cur minus ipſi honores hoſce tribuamus, omnibuſque Salibus id anteponamus.

Veritatem dictorum omnibus expoſituri, ab ipſis Vegetabilibus initium faciemus.

De mirabili vi Salis Univerſalis in Regno Vegetabilium.

SAl Sulphureum dulce omnium Vegetabilium Medicamentum præſtantiſſimum in Miraculo meo Mundi, ejuſque continuatione diximus; de rei veritate non eſt quod quis dubitet, variis in locis me manuductore agros ſteriles ejus additione fertiles fieri notamus. Salis hujus quo loco fimenti uti poſſumus, mira datur diverſitas, ex cineribus lignorum paratur, lapidibus in calcem combuſtis, aliiſque corporibus, ob diutinam in aqua moram, putrefactis; omnibus facile palmam præripit Sal petræ utpote Vegetabilium, Animalium, Mineraliumque putrefactorum Sal, maximè quod occulto quodam, dulcique igne gaudeat. Quin & Signatura ipſi propria augmentativam ipſius virtutem clarè ante oculos nobis ponit, non enim cuboideâ ſe exhibet formâ, qualis quidem in Salibus corroſivis auctioni corporum omnimodo adverſantibus, notatur, ſed Sagittali, Acuminatâ. Signaturâ hâc cujus conditionis virtutiſque Sal petræ ſit natura indicare voluit. Et ſanè ſi Experientiam conſulamus, vera eſſe, quæ proponimus, nitro nempe corpora augendi præcipuam vim ineſſe, reperiemus, ℞. Frumentum quod volueris, impone per noctem aquæ pluviali, in qua Nitrum ſolutum, committe terræ, & obſervabis, non ſolum culmos copioſiores,

res, ac celeriorem germinationem, maturationemve, verum & ſaporem multo acceptiorem eo, quem frumenta vulgari modo, ope ſtercoris Animalium, producta præbent. Sed hac de re alibi uberius.

Nitrum purum putum Sal eſt in ſtabulis antiquis ex ſtercore & urinâ Animalium genitum; Urina verò cum ſtercore nil ſunt, præter Vegetabilia ipſa, in Ventriculis Animalium concoctione putrefacta, quæ concoctio 24. horarum ſpatio perfici ſolet. At verò Vegetabilibus atque Animalibus extra Animalium ventriculum putredinem conciliare, longiore ſanè tempore indiget, maxime ubi duritiem aliquam indebitam jam acquiſivere.

Ita putrefactionem temporis reſpectu differre videmus, attamen in ſe nullam agnoſcit diverſitatem, ſive enim in Ventriculo animalis ea fiat, ſive extra eum, perinde eſt, viribus neutiquam differt. Huic medio genus Vegetabile hactenus progationem ſuam auctionemque debet, ruſtico omnino more, cùm alius melioris conditionis ignotus.

Philoſophis equidem Vegetabilia, Animalia, atque Mineralia ad Materiam primam ſeu Sal Sulphureum dulce reducendi modum faciliorem compendioſioremque cognitumfuiſſe, facile mihi perſuadeo, ne tamen nobiliſſima ejuſmodi ars divulgetur nimium, inter arcana eum reſervarunt.

Ut impoſſibile omninò eſt ſemen Vegetabile

cujuſdam exſiccatis appoſitum herbis, imo hominem ipſum aut aliud quoddam animal, ſolo arenæ, ſilicumque uſu vitam ſuſtentare, creſcere multiplicarive poſſe; ſed vero ibi terra humore ſalſo perfuſa requiritur, cui committatur, hîc alimentum tale quod in Ventriculo concoqui, ad eoque in nutrimentum partium mutari poſſit. Ita & impoſſibile Metalla augere, niſi anteà ad materiam primam reducta fuerint, ſicque ſibi invicem Spiritualiter conjuncta, ut unum alteri nutrimento ſunt, augmentoque. Omnia hæc facilius longe celeriuſque arte quam natura peraguntur.

Arte autem ſubjecta quævis, Vegetabilia, Animalia, Vegetabilia, ad Materiam primam, quæ Sal eſt Sulphureum dulce reduci quam facillimè atque celerrime poſſe, adeoque multiplicari, verum Sal Univerſale indicat, quod non ſolum Sale petræ excellentius eſt, ſi Signaturam ſpectemus, longiuſculam nempe figuram, verum & ſi generationis in aëre facilitatem. Imbibat hoc Sal Arena aut lapis aliquis, aërique exponatur, notabimus ex ingenitâ virtute idem propullulare, imò eo quod foras excrevit ablato, paucorum dierum ſpatio aliud ſe exhibere, ſicque in infinitum procedi. Videntur quidem impoſſibilia, at naturam ritè cognoſcenti neutiquam talia ſunt, augmentatio enim ea magneticò modo perficitur, de quo alio loco plenius egimus.

Et hinc haud abſque jure Sali huic Univerſali Herois

Herois atque Monarchæ ditiſſimi liberatiſſimique Titulum competere cenſemus.

Hæc ut magis pateant, agedum

Viſitabis Interiora Terræ Rectificando
Invenies Occultum Lapidem Veram
Medicinam.

PROCESSUS.

Faciliſſimus Modus Spiritum Salis unà cum Sale Mirabili acquirendi.

℞. SAlis comm. part. ij. Solve in Aquæ comm. q. ſ. Affunde [A], mixta impone cucurbitæ aut retortæ vitreæ bene lutatæ aut terreæ, cucurbita ſi fuerit, alembicum ſuperimpone; hinc igne arenæ operationem inſtitue, per gradus procedendo, exit primò, calorem ubi concepit materia vaſe contenta, Phlegma inſipidum, ſeparatim colligendum; Phlegmate extracto, ubi liquor acidiuſculus prodire incipit, muta recipiens, quo Spiritum acidum accipias. Continua operationem uſque dum nihil Spirituum amplius prodire reprehenderis, ignem hinc imminue, vitraque in arena adhuc deliteſcentia refrigerari permitte, refrigerata ex arenâ aufer, & ſi illæſa reperias,

perias, materiâ prædictâ iterum reple, procedeque ut modo docuimus. Phlegma minimè ut inutile abjiciendum, verum reſervandum ad id, ut pro deſtillatione alia, Sal in eo, loco aquæ ſimplicis, ſolvatur. Habebis hoc modo ex ℔. quavis Salis, Spiritus ejus optimi puriſſimique ℔j. Sal in cucurbitâ aut retortâ, à fracturâ immunibus, remanens, aquâ ſolvitur, filtratur, & evaporatione debitâ prægreſſa in Criſtallos albicantes, viribus, mox declarandis, mirabilibus præditos, abit.

NB. Quod ſi cucurbita fracta fuerit, ſolutione Salis minimè opus, ſuffecerit eximere ex eâ Sal Mirabile exſiccatum, atque in ſuos uſus reſervare.

NB. Poterit & deſtillatio hæc in cucurbitâ Argenteâ perfici, quo ab omni fracturæ periculo liberi magis ſimus, quæ tamen ex argento puriſſimo fabrefacta ſit, omnis cupri experte, ne alias Spiritus acerrimus cuprum ex argento attrahat, ſicque perforata omnino molliſque cucurbita evadat. Sali nulla quamvis proprietas argento conveniens, ſingulis tamen deſtillationibus aliquid argenti abradit, quod ut ſerves, collige pulverem albicantem à ſoluti Salis filtratione in filtro reliquum, hunc exſicca, lixivio forti humecta, atque in crucibulo fuſione in Argentum reverbera. Non eſt quod Argenti hujus fuſionem per ſe inſtituas, Spiritui Salis volatilitatem debet, propter quam in fumum abit.

Et

Et quamvis unaquæque deſtillatio Argenti aliquam quantitatem cucurbitæ auferat, aliquot centenæ tamen operationes in unâ eademque cucurbitâ inſtitui poſſunt, priuſquam novam ex eâ confici curemus. Ita & vitris minus indigemus, & Deſtillationes celerius perficiuntur, cum mox ab initio ignem validiorem adminiſtrare liceat, nullus enim hîc rupturæ vitri metus eſt.

Compendioſior adhuc modus eſt, cum cucurbitam tripodi ſolum imponimus, igneque ſuppoſito Spiritum prolicimus, ſic enim nec fornace indigemus, niſi ad caloris cohibitionem meliorem ea uti velimus, nec carbonum notabili copiâ, ad extractionem quippe Spiritûs Salis ℔j. vix carbonum ℔ij. aut iij. reperiuntur.

Rectificationem nullam Spiritus hic exigit, per ſe pelluciditatem ſaporemque acceptum ſatis poſſidens.

Omnia quæ quidem ipſi tribuimus Scriptis noſtris, imo ampliora præſtat. Sal quoque remanens ea quæ tractatu de Naturâ Salium ei adſcripſimus, præter alia incredibilia, efficit.

Simili omninò modo, quo Spiritum Salis parari docuimus, etiam Aquâ fortis, & Regia confici poſſunt, loco Salis ſumme Nitrum, & habebis Aquam fortem; quod ſi receperis Salis & Nitri an p. æq. in aqua ſolutionem inſtitueris, [B] q. ſ. addideris, deſtillationis ope Aquam Regiam accipies.

Cum itaque Baſis atque fundamentum infal-

libilis Medicinæ atque Alchimiæ [C] ſit, aut ejus [D] neceſſarium omnino eſt, quâ ratione quam facillimè atque minori ſumptu quantitate nobili produci queat, cognitum habeamus, vulgaris etenim id præparandi modus labores ſumptuſque maximos exigit. Jam vero quo faciliori methodo id adipiſcimur, eo excellentiores nobis indè redundant utilitates, maximè ubi Metallorum viliorum tranſmutationibus tempus dare animus eſt. Præcipuus itaque ejus uſus ad id dirigitur, ut dictum [E] facillimo negotio præparatur, hinc etiam Spiritus Salis, uti & Sal Mirabile in Medicinâ verâ atque Alchimia frugiferâ ritè uſurpantur.

Ex Leone atque partho productus acutiſſimi viſus lincus, imò ex Leone atque Aquilâ genitus ignem vomens, per altiſſima volitans, equum unà cum viro inſidente in aëra abducens, potentiſſimus Draco, plurima quamvis valeant, neutiquam tamen nobiliſſimam Alchimiam, per tot annos proinutili à malevolis, inſciiſque habitam ac ferè neglectam, ſervare potuêre. Abjectam eam debito nitori reſtituit tandem ex Cane & vulpe prognatus, omnia conſumens, inſatiabilis Gulo, hic ſpecies Metallorum mutabiles eſſe, contrà Ariſtotelem, opere ipſo oſtendete atque confirmare, adeoque hoc medio Alchymiam planè ſine cauſa neglectam, maximeque utilem eſſe, demonſtrare auſus eſt; Huic Alchymia, quod honores priſtinos, verè regios, recuperaverit, debe-

debetur; Huic ob id gratiæ honoreſque meritò conferendi.

De Utilitatibus, quæ Sal Artis noſtrum Mortalibus omnibus, cujuſcunque etiam ſtatus atque conditionis fuerint, adfert.

UTilitas ſumma eſt, quod eo macerata ſemina, cum terræ committuntur, incredibilis copiæ culmos exhibeant, nunquid hæc ad homines quoſvis mundum habitantes ſpectat, cum pane carere nemo vivus queat.

Agricola minori ſumptu laboreque fructus colligens, ac vulgari modo, annon Magiſtratui vectigal annuum certius ſolvet?

Eadem & artificum ratio eſt, & hi melius ſua tractara ſic valentes, in ſuperiores quoque commoda ejus redundent, efficiunt.

Theologis Mirabilia Dei Opt. Max. auditoribus exponendi, peccatorumque intermiſſionem exorandi materia datur.

Juriſconſulti ex hoc diſcere habent, mutationes graviſſimas inſtare, adeoque jura nullis precibus premiiſque corrumpenda.

Medicis excellentiora Medicamenta hujus ope innoteſcent, ipſiſque adeò ægris certius citiuſque medella adferetur.

Eadem ratio Pharmacopæorum eſt, Chyrur-

gorumque, & his Pharmaca, Emplaſtra atque Unguenta quibus citius feliciuſque curatio obtineri queat, quam vulgò notis, perficiendi anſa datur.

Nullum Artificum, Mercatorumque reperiri crediderim, qui ubi minori labore ſumptuque opera ſuâ perficit, & bona venalia acquirit, ac anteà Salis hujus beneficio, proximo ſuo eadem viliori quoque pretio, quam quidem ſolitus, non vendat.

Agricolæ, hortulani, quique ſunt hujus ſortis homines, facilius citius, perfectius, atque copioſius quos accipiunt fructus, non poſſunt non minori pretio Emptoribus concedere, quam cum contrarium obtinet.

Atque ſic quantæ utilitatis Sal noſtrum Artis ſit, quæve inde ad omnis conditionis homines redundent commoda, in genere vidimus. Quis dicta conſiderans omnes ingenii ſui nervos in id non intenderet, ut Salis hujus compos evadat, quo exindè non ſolùm ipſe, verùm & proximus commodum trahat.

De Uſu Salis Mirabilis in Medicinâ.

1. PRimò omnium Sal hocce purgantibus univerſalibus accenſeri debet, vi enim magnetica omnis generis humores noxios ex corpore educit.

2. Au-

2. Augetur hæc purgandi vis, à corporibus Metallicis aut Mineralibus in eo ſolutis.

3. Ad eductionem humorum omnis generis pravorum utiliſſimè in eo diſſolvitur Antimonium; cordi cum dicatum eſt Pharmacum, Aurum; cum Cerebro, Argentum; Hepati, Lieni, Renibus, Ferrum; Pulmonibus Stannum & Sulphur; corporis habitui, Cuprum & Mercurius.

4. In aquâ, in quâ Sal hoc ſolutum, ſi ebullierint purgantia Vegetabilia, Mineralia, & Animalia, & hinc formâ Clyſteris uſurpentur, corruptos humores omnes evacuari notamus.

5. In iis hominibus, ſive juniores fuerint, ſive ſeniores, Medicamenta purgantia per os aut alvum qui adſumere nequeunt, aut nolunt, utile admodum ſuppoſitoriis ex melle & Sale hocce confectis corpus à pravorum humorum ſaburrâ liberare.

6. In Cephalalgiâ, Febribus omnibus, & Epilepſia purgantis laudes meretur.

7. In Catharris, cum caput humoribus pituitoſis repletum eſt, grani ſemis aut integri quantitate, matutino tempore, aut etiam die, naribus attractum, mirè Phlegma evocat.

8. Optimum remedium eſt in affectibus faucium, partiumque vicinarum, quales inter alias ſunt lingua, tonſillæ, buccæ, gingivæ, à catharro delabente acri originem habentibus, ſæpè exulcerationem, corruptionemque conjunctam habentibus, uti in ſcorbuticis frequenter evenire nota-

notamus; humores enim malum cauſantes extrahit, vitiatamque partem ſanat, ſi in aquâ calida ſolutum ſæpius calidè pro gargariſmate uſurpetur, non neglecto tamen purgantis uſu.

9. Similiter & in Odontalgiâ mira præſtat, educendo humores dolorem in dente producentes, ſi ejus quantum cultri apice contineri, poteſt aut ʒj. in nodulo dentibus applicetur, præmiſſa tamen & purgantis lenioris uſurpatione.

10. Errhinum egregium eſt in affectibus oculorum, auriumque à Catharro ortum ducentibus, modo non negligatur purgantis Medicamenti uſus.

11. Egregii uſus Sal hocce eſt, maximè cum Metallica corpora in eo ſoluta fuerint, ad vulnera extrinſeca corporis recentia, imò fiſtulas antiquas.

12. Quod ſi debitâ quantitate aquæ communi miſceatur, adeoque ſic cum Aquâ balneum conſtituat, ſcabiem, ſimileſque cutis affectus, optime emendat, melius longe ipſis Thermis, vi etenim ſuâ attrahendi inſigni humores pravos intercutaneos, vitia ejuſmodi producentes, pœnitius extrahit; maxime ſi vis ea à Pharmaco quodam juvetur.

13. Omnis generis humores acres, rodentes, quive firmiter maxime partibus externis inhærent, vermiculoſve, ſæpe pediculis ſimiles producunt, nullis balneis, linimentiſve auferri valentes, educit.

14. Aquam

14. Aquam Hydropicorum internè, externeque (in balneo ſcil.) uſurpatum extrahit; quod potentius facit, ſi Aurum in eo ſolutum fuerit.

15. Podagricis ad dolorem tollendum, tumoremve imminuendum inſigne Medicamentum eſt.

16. Ad omnis conditionis fluxus ſanguineos, internè adhibitum facit.

17. Externe quoque applicatum ſanguinem in vulneribus mirificè ſiſtit, maximè ubi jam ante calcinatum, pulveriſitatumque, hinc cum textura Aranearum, aut pavonis ſterrora mixtum. Aut, quid præſtat, ubi chalybo in eo ſolutum.

18. Vermes omnes enecat atque educit.

19. In fracturis oſſium, herniiſque præſtantiſſimum eſt remedium.

20. Non ſolum inſecta, ſed & Animalia majora, hominemque à corruptione præſervat, aqua ſolutum & corpori impoſitum: poteſt tamen & forma ſicciore uſurpari.

21. Conditura optima eſt, non ſolum Animalium, ſed eſt Plantarum atque florum.

22. Corpora diſſecta à putredine, fœtore, atque exſiccatione præſervat, contrà ac Therebinthinam, Spiritum vini, Aloën, Myrrham facere notamus: imò ab interitu, ut in aqua ſalſa fieri obſervamus.

23. Paucorum dierum ſpatio ex Auro Elixir optimum producit, quod tam forma ſicca, quam liquida

liquidâ ad grana aliquot uſurpatum, leniſſimè omnis generis humores pravos, per urinam, ſudores, alvum, educit. Univerſale ejuſmodi Arcanum nulli hactenus mortalium innotuit, exhibebimus id in honorem Dei Opt. Max. proximique ſalutem, copia notabili.

24. Aurum ſic præparat, ut ope Spiritus Vini alcoliſati Alembicum tranſeat coloris aurei, Medicamentum inſigne.

25. Poterit & ejus auxilio, alio quamvis modo, Tinctura cœrulea ex Auro extrahi, excellentis in Medicina atque Alchymia uſus.

26. Quin & Metallis omnibus naturam Vegetabilium imprimere valet, ſic ut hoc modo præparata Metalla, radicibus herbarum addita, eum naturam herbis communicent, cujus appoſitum Metallum. Metallicarum ejuſmodi Plantarum quam inſignis in Medicina uſus ſit, facilè eſt intelligere.

De Utilitatibus Salis Artis, in variis Artibus.

1. COagulationem ſubitaneam producit Aquæ fluviatilis, pluvialis, aut deſtillatæ cujuſdam, ſic ut in glaciem abeat, charta, ſacculo, aut capſula lignea ad quævis loca deportandam, & ubi uſus tempus ſe offert, ſolvendam, ſic ut Sal ab aqua ſeparetur, quod nullam omnino mutationem

tionem aquæ attulit, & ad ſimiles coagulationes aliquoties iterum adhiberi poteſt.

2. Eadem ratione Vinum, Acetum, Cereviſia, Mulſum, ſimiliaque potulenta in ſubſtantiam pellucidam coagulatione reduci poſſunt, facillimè iterum ſolvendam.

3. Coagulationem quoque ejus ope incurrunt Spiritus Salini, quales inter ſunt Aqua Fortis, Aqua Regia, Spiritus Salis, Spiritus vel Oleum Vitrioli, & ſimilia, ſic ut in Salia duriora abeant, ad loca alia capſulis chartaceis aut ligneis contenta, abſque ullâ mutatione, aut corruptione, deferenda, qui ubi tempore uſus ſolvuntur liquorem à Sale diſtinctum exhibent, Sale interim vires ſuas coagulandi integras ſervante.

4. Melli, Syrupoque conſiſtentiam Sacharo ſimilem conciliat.

5. Fontes eo obſtrui poſſunt, ut inhibeatur aquæ effluxus.

6. Lignum ſucceſſu temporis, in lapidem duriſſimum mutat.

7. Phlegma ſuperfluum à vino, creviſia, Aceto, Spiritu Vini abſtrahit, ut fortiora evadant.

8. Phlegma à Spiritibus ſubtilibus Mineralium ſegregat, unde volatilia & validiora magis fiunt.

9. Odorem ſaporemve ingratum Vino, Cereviſiæ, Aceto & Spiritui vini aufert, quibus etiam claritatem majorem adfert.

10. Vaſa quoque fœtorem ingratum ſpirantia emendat, ut commode iis uti queamus.

11. Fructus omnes, ceraſa ſcil. poma, pyra, uvas, allium, ova etiam gallinacea & quicquid ab aëre mutationem concipere valet, adeoque corrumpitur alias, ad multùm temporis præſervat.

12. Pictoribus pro baſi colorum eſſe poteſt.

13. Semina Vegetabilium eo madefacta, mirabiliter multiplicantur, ita ut ex unico grano culmi 10. 20. 30. pluresve propullulent. Eadem & ratio eſt, ſi Sal ipſum terræ committatur.

14. Aquas pluviales quas recepit terra diu in eadem ſervari facit, hinc non poſſe non frugibus multum commodi inde provenire, certum videmus.

15. Radicibus arborum appoſitum, vel penitus ferè emortuas eas refocillat, fertileſque reddit.

16. Imo Animalia ſuffocata, aut aquis ſubmerſa, canes, feles, mures, inſectæ, ejus ope vitæ iterum reſtitui poſſunt.

17. Halitum plurimorum hominum in uno aliquo cubiculo commorantium attrahit, & inſtar nivis aut glaciei coagulat, haud quidem attactu reali, ſed vero ſi modò vitro cuidam incluſum è filo ſuſpendatur. Notabimus ſic Magnetico modo halitum ſ. vaporem vitro exterius adhærere, inſtar veræ glaciei. Operatio eſt hyemalis.

18. Flo-

18. Flores herbæque odoriferæ ejus additione ſervari poſſunt, non mutatis odore, ſapore, colore.

19. Salis hujus beneficio colores varii, ſpecieſve odoriferæ plurimæ parari poſſunt, unde radices Plantarum, ſi iis applicentur, colorem odoremve attrahunt, quem ipſis herbis communicant.

20. Oleo olivarum amaritudinem aufert: dulce idem reddens, clarumque, melius quam Coctio.

21. Oleum Lini ejus mixtione illico clarificatur, ſuaque aquoſitate liberatur, quod alias plurimis diebus vix perficitur.

De Uſu Salis Artis in Alchymiâ.

1. Solvit, fixaque reddit, Vegetabilia omnia, Animalia atque Mineralia.

2. Trium horarum ſpatio dicta omnia ad materiam primam, (unde Medicamenta præſtantiſſima conficiuntur, novorumque, imo aliis magis excellentium Metallorum proventus dependet,) reducit.

3. Herbis omnibus, nullâ exceptâ, ☉ volatile ineſſe demonſtrat, quave ratione fixum reddi debeat, docet.

4. Olea omnia fixa efficit, ſic ut inſtar carbonum ligni in igne ſe exhibeant.

5. Vires addit Aquæ Forti, Aquæ Regiæ, Spirituique Salis.

6. Paucarum horarum ſpatio animam auro extrahit, ſic ut Alembicum petat, Medicamentum valde excellens.

7. Corpori Solis, Metallorumque aliorum albicanti, anima ſua ſpoliato, eandem reſtituit.

8. Aurum breviſſimo tempore ad eam reducit eſſentiam, ut Vegetabilium ſeminibus uniri queat, herbiſque ſe communicet.

9. Ex Metallis Aurum, argentum, cuprum, compendioſiſſimè, & maximo cum fructu, via ſicca, abſque fuſione, aut alicujus additione extrahit.

10. Qualitates nobiliores Metallis tribuit, dum eo lavantur, adeò ut etiam lotionis ejuſmodi ope ferrum ſe jungere valeat Mercurio, imò fluxile, ductileque evadat ad inſtar cupri, quæ res maximè fructuoſa.

11. Metalla imperfecta ad Maturitatem gradatione perducit, adeoque in ☉ atque ☾ mutat, via tam ſicca quam humida.

12. Ferrum quodvis in Chalybem mutare valet.

13. Ferrum hujus ope in cuprum, cuprum in argentum, argentum in aurum mutari poteſt, via æque humida ac ſicca. Quin & aurum quodvis ad gradum 28 imò Tincturam veram reduci. Ultimi equidem hactenus experimentum non feci, nil tamen impoſſibilitatis ſubeſſe videtur, cum nullum dari Metallum, quod non in aliud, & quidem præſtantius mutari poſſit, imò ☉ commune

mune colorem ſervant naturalem, exaltari, notemus. Et licet nobis Tincturam hancce conficiendi ratio certo nondum conſtet, erunt tamen ex ſucceſſoribus, quibus eam benigniſſimus Deus concedet, quo calumniatorum, maleverumque hominum os obturetur, malitieſque detegetur.

At inquiet aliquis, unde novimus colorem hunc auri, verum dicere aurum, non cuprum? Huic Reſpondeo, ad proceſſum hunc nec cuprum, nec aliud quoddam Metallum requiri, ſolum Sulphur Vegetabile cum Sale Artis eum abſolvere. Unde ergo Cuprum auro accederet? Ex Sulphure Vegetabili dicere, nil eſt, id enim miraculis accenſendum? Demonſtrari hinc, ſi cuprum eſſet, commode poſſe videmus, Metalla omnia, imo & Lapidem Philoſophorum ipſum ex herbis parari poſſe; quod veritati quam maximè reſpondet, nulla enim datur Planta, imò nullum excrementum, ne quidem humanum, quæ non aurum verum Tincturamve veram exhibeant. Color itaque hic, quem auro ope Salis Mirabilis & Sulphuris Vegetabilis accedere notavimus, non Cuprum, ſed aurum verum arguit. Radii Solis Elementares in Sulphur, coagulatione in herbis abiêre, hoc ope Salis Artis in Tincturam, dum fixum redditur, mutatur, & auro additum corporale evadit.

Ex his & ſimilibus unicuique ſatis conſtare putamus, Transmutationis Metallorum certitudinem: plurimi equidem hanc demonſtrare alla-

 borarunt,

borarunt, nullus vero me clarius: quod ſoli Sali Mirabili debetur. Deſinant itaque ignorantes Deo veritatique contrariari, ne pœnam gravem incurrant.

Hæ ſimiliſque conditionis Tranſmutationes variæ, ſummo cum fructu perfici poſſunt, nec neceſſe judico pluribus de iis agere. Poſteris Deo dante plura notificandi occaſio ſe offeret, indies enim utilitates hujus Salis magis magiſque Diſcipulis meis innoteſcunt; Adeo ut fieri aliter nequeat, quam ut Alchimiam Veram Europa tota florentem videat, ſolius hujus Salis ope. Unde & haud immerito Sal Artis vel Elias Artiſta vocatus fuit, qui mundum ingreſſus Artes varias orbi communicaret: Hîc ipſum jam habetis, ea quæ impoſſibilia ſemper habita fuêre, docentem.

Elia hocce haud contentus alium exſpectet neceſſe eſt; Judæi ſtatum Chriſti abjectum conſiderantes, Meſſiæ prædicti honoribus ipſum indignum æſtimarunt, licet miracula plurima ab ipſo edita oculis ſuis viderint. Idem ſi hoc tempore in hoc caſu contingeret, quid miri? difficillimum eſt creditu in Vitriolo abjectiſſimo mirabile ejuſmodi Sal reperiri.

Modo Vitrioli vulgaris, omnium oculis obvii, naturam cognoſcerent Scioli ejuſmodi, facillimè plura adhuc idem ineſſe, quam Sali meo Mirabili tribui percepiſtis, intelligerent. Præſtat etiam poſteris aliquid reſervari, quam noſtro ſeculo omnia patefieri. Initium feci, pergant alii.

Para-

Paracelſus cap. de Vitriolo, hujus ope ferrum quodvis in cuprum optimum mutari poſſe, at qua ratione, quid excellentius, ferrum in aurum mutari queat, adventum Eliæ Artiſtæ exſpectare, hunc, quem Sal Artis eſſe diximus, modum id perficiendi monſtraturum. Et quo magis unicuique quid arcani Vitriolum poſſideat, innoteſcat, quæ de Vitriolo idem reliquit hîc apponere conſultum judicavi.

Quandoquidem ergo Sal meum Artis in hoc tractatu Eliam Artiſtam jam dudum prædictum, pronunciem, haud ſine cauſa aliquis diceret. Mi Glaubere, Sal tuum Mirabile Eliam Artiſtam eſſe clamitas. At vero apud Paracelſum legimus, ipſum cum venerit, ferrum in aurum tranſmutandi modum edocturum. Nunquid hoc qua ratione Sal tuum Mirabile præſtet, tradis? Reſpondeo, nil impoſſibilitatis hîc ſubeſſe, obſcurè jam & hîc & aliis in locis oſtendi, qua ratione autem operatio inſtitui debeat nondum tradidi, eo quod ipſe perfectam ejuſdem cognitionem necdum poſſideam, licet poſſibile eſſe ſæpius obſervaverim auro ferrum accedere adeoque id augere, ſimiliter ut auget cuprum.

Cum enim Cuprum in Sale quodam ſolvitur, & hinc laminæ ferreæ ſoluto injiciatur, non ſolum cuprum, ferrum, fundumque petit, atque adeo iterum cuprum evadit, verum eſt dum coctio talis perficitur, cupro ferri ingens ſatis quantitas accedit, ſic ut plus ejus eximas, quam injeciſti;

ciſti: Experientiam hîc teſtem do, do Scriptorem, veriſſima referentem Lazarum Ercker, in libro probatorio, qui etiam hoc addit, pluries nempe ſe obſervaſſe, Inſtrumenta ferrea, in fodinis Vitrioli, abſque ulla figuræ depravatione, temporis progreſſu, cuprum evaſiſſe: quam tamen mutationem credibile eſt Spiritibus haud corporibus deberi, cum penetrandi vi majori polleant. Scriptor hæc cum in paucorum manibus verſetur, hæc quæ de Tranſmutatione ferri in cuprum habet, apponere placet.

An etiam ex ferro Cuprum fiat?

LOngo jam tempore, Benevole Lector ſententiæ negantis me patronum dixi, eo quod ferrum in aquis cupro prçditis, qualis eſt ex vitriolo, tartaro viridi, & ſimiles, cuprum præcipitari, nec ullo modo huic à ferro augmentum accedere, credere potuerim. At quotidiana experientia contrarium docuit, quæ nempe in fodinis, montibuſque Vitriolo præditis reſervantur ferrea inſtrumenta, diuturniore tempore omninò in cuprum mutari. Licet enim præcipitatio cupri fit beneficio ferri, illius tamen ea quantitas haud injicitur, quæ extrahitur. Hoc nihilominus hîc tenendum, una cum cupro quod ſic præcipitatur, argentum quoque, (ſi quod adeſt) ad fundum promoveri, unde haud male ii facere videntur,

qui

qui ad præcipitationem Argenti, Aquæ Fortis, præter cuprum, ferreas quoque laminas, injiciunt, quo una opera argentum & cuprum fundum petant, omniaque quæ aqua ſegregatoria continebat, accipiamus.

Ut conſtat, ex ferro cuprum fieri poſſe, ita & in aurum idem mutari poſſe, demonſtrari faciliime poſſet. Poſſibile id eſſe, ſæpius obſervavi, licet ſine utilitate, cum artificium operandi verum ante hæc tempora me latuerit.

Non quâvis ſolutione ferrum in cuprum mutatur, ſed ea quæ eſt in determinatis quibuſdam Salibus, quod ſi enim Cupri ℥ß. in Aqua Forti ſolveris, hinc ad acredinem Aquæ Fortis mitigandam aquæ ſimplicis aliquid addideris, laminas ferreas injeceris, coctionemve debite inſtitueris, Cupri equidem ℥ß. præcipitabitur ad ferrum, hoc tamen neutiquam in cuprum mutabitur; cujus ſane rei cauſam certam ſubeſſe credimus, quod nempe Sal gradationis vim habens Aquæ Forti nullum additum ſit. Eadem ratio Auri eſt, ſi ſolvatur in Aquâ Regiâ, præcipitari enim ſolum hîc obſervatur Aurum, minime ferrum in Aurum mutari, propter Salis convenientis ad gradationem defectum.

At verò ſi ſolutio Cupri aut Auri in Spiritu Salis fiat, hinc ferrum ſoluto injiciatur, non ſolum cuprum, vel aurum cum ferro fundum petit, verum & hac ſolutione pars ferri in cuprum vel aurum tranſit, eo quod Spiritus Salis in ferrum po-

tentius agat, tincturamque Metallicam introducat, quam Aqua Fortis.

Poſſibile quamvis videatis ferrum in cuprum vel aurum mutari poſſe, haud tamen utilitatis aliquid inde ſperare licet, plerumque enim Auri aliquid in ſolutione remanet, quod non præcipitatur; hoc verò qua ratione ab ea ſeparari debeat, non omnibus conſtat, præſtat itaque operationem hanc non inſtituere, quam laborem fruſtraneum & ſumptuoſum edere; Viri, ad reductionem Auri hujus ſolutioni permixti, ſeduli requiruntur, cum judicio omnia agentes, haud contenti ſolo eo quod oculis videndum ſe exhibet.

Neutiquam verò fieri poſſe, ut gradatio ejuſmodi cum fructu aliquo inſtituatur, non eſt quod credam. Exiguam ferri particulam quod ſi in Aurum cuprumve realiter tranſmutare valeamus quid ni & majorem? Nos ipſi in culpâ ſumus, qui Salia gradationis opus perficere valentia debite qua ratione adhibenda ſint, ignoramus. Paracelſo id efficiendi modum cognitum fuiſſe non dubito, noluit tamen ingrato mundo eum communicare, ſed in adventum Eliæ Artiſtæ divulgationem ejus, (& merito) diſtulit; Salis mei Mirabilis, aut Salis Artis ope maximo cum fructu gradationem hanc inſtitui poſſe nullus dubito, haud tamen pro omni modo certo nondum vendito. Alia mihi nunc tractanda ſunt, labores mei, ſumptuſque ſæpè incredibiles ſecreta varia exhibuerunt,

buerunt, proximi ad utilitatem publico communicata: Eſt quod alii quod ſuperet temporis, augendis mei impendant, quo tandem, diſcuſſis tenebris lux mundo d tur, miraculaque Dei Omnipotentis omnibus pateant. Labore hîc opus eſt.

Salium appropriatorum ope gradationem ferri inſtitui poſſe, ſic ut in Cuprum, Argentum, Aurum, mutetur, quantum ſatis eſt Sal noſtrum Mirabile declarat, ſive gradatio inſtituatur via humida, ſive cœmentatio, eadem ſicca.

Supereſt gradationem ejuſmodi Spirituum gradationem perficiendi fingendique vim habentium beneficio fieri poſſe ſic ut nulla adſit ferri conſumptio, prout quidem aquarum fortium additione fieri notamus, demonſtremus; Hujus conditionis gradationem eam fuiſſe certum eſt, quam Lazarus Ercker in prædictis ſe obſervaſſe in montibus refert; Spiritibus ejuſmodi quod ſi & nos gauderemus, idem etiam à montibus remoti efficere poſſemus; non crederem alium præter Eliam Artiſtam, Spiritus tales præparandi modum, nos docere poſſe, modo vellet.

Me quod ſpectat, quo gradatio ferri melius perficiatur, Cuprum, Argentum, Aurum, in Vitriolum vim gradationem efficiendi habens reduci prius debere, dicerem, & quidem beneficio Salis Artis. Non ſemel Argentum Aurumve ope Salis Artis in Vitriolum viride mutavi, ne de Cupro quid dicam,, cujus mutatio longe facilior, licet nec illa adeo difficilis. Et quidem via humida;

adeò ut non raro (quandoque enim accidit, quod ferro conſumpto, labor fruſtraneus ſit) fili ferre extremum unum in cuprum, alterum in Aurum mutatum habuerim; ſi tempus permiſerit, amicorum in gratiam, meique recordationem laborem repetam. Præcipuum, quod in hâc operatione difficultatem infert, eſt, à Vitriolo, nimis forti ferri corroſio.

NB. Præter hoc alia ſunt, quæ difficultatem movent, adeoque laborem fruſtraneum reddunt, via ſicca, æque ac humida; Vitrorum nempe in humida facillima fractura; Crucibulorumque in via ſicca, unde eſt, quod Sal Mirabile ad juſtum tempus in eo non ſervetur, ſed effluat.

Gradatio ferri in aurum quocunque etiam modo ea inſtituatur, abſque auro perfici difficilius poteſt; quod ſi jam eveniat, vitrum frangi, quis ea quæ effluunt, colligere valebit; Gradationes 5. vel 6. damnum unius, ex fractura, liquoris effluxus haud reparare valent, præſtat itaque ab ejuſmodi opere deſiſtere.

Eadem ratio Operationis quæ via ſicca perficitur; Et hîc Aurum quod pro gradatione additur, maxima ex parte perditur, ne jam quid dicam de fractura crucibulorum, ad juſtum tempus Sal Artis continere vix valentium, quantum non ejus ſubſtantia lapidea crucibuli imbibit, & cum eo Auri ipſius? Hoc autem quis abſque jactura ex ea elicere poterit? Eandem, imo majorem ferè quantitatem Auri crucibula auferre putamus, quam

quam gradatione, etiam ex voto ſuccedente acquirimus; Experientia duce mihi conſtat, octo cum ſunt partes auri, ferri partem unam in Aurum gradratione mutari, cuicunque etiam viæ inſiſtere velis. Quid juvabit iis perficiendis tempus noſtrum tribuere, quorum incertus admodum eſt eventus. Hic eſt, quod operationem hancce fructuoſum plurimi mecum negaverint.

Poſſibilitatem rei conſiderantes, nunquid difficultatibus dictis ſuccurrere queamus, allaborare cœpimus, at fruſtra longo tempore, donec tandem preces exaudire placuit ſummo bonorum omnium largitori; Vitra adornandi modum benigniſſime aperuit, talia, quæ etiam non lutata ignis vehementiam abſque fractura perferre valent; Eadem & ratio Crucibulorum, & hæc ejus duritiei parare novimus, quæ Metalla in fluxu continuo ſervant; Spero jam ſucceſſus meliores, ni Deus impediat.

Egregia præſtare poterit, Vitri Crucibulorumque fracturam nullam metuens, hâc ratione pro voluntate Metalla tractare, gradationes, fixationeſque inſtituere valebit, adeoque ad maturitatem debitam eadem reducere, ſimiliter ut Sol coctione diutina immaturos fructus. Nullus enim cum rupturæ, effluxuſque metus eſt, ad optatum finem materia in vitro, crucibuloque ſervari poteſt.

Utriuſque hujus inventi beneficio ea in Medi-

cina

cina atque Alchymia effici poterunt, quæ antea factu impoſſibilia.

Non tamen eſt quod aliquis Secreti hujus divulgationem ſollicitet, laboris ſumptuumque, quos ſummos impendi, habenda mihi ratio; Interim, ne mecum interitum ſortiatur, Viris duobus, mihi amiciſſimis, id communicare volui, addita, præter arcana plurima, ſuccinctâ partis hujus ſecundæ Miraculi Mundi explicatione. Horum erit in honorem Dei, proximique commodum eadem uſurpare. Non quidem ut fructus inde ad nos redundet, divitiis enim ſatis illi abundant, ego meis contentus vivo, verum ut in ſuſtentationem pauperum unice cedat. Me quod attinet, nihil amplius aliis communicare conſtitui, deterrent me mores malevolorum, perfidorumque hominum, qui ſecreta quæ à me accepere, non ſolum ore, verum & ſcriptis, haud divulgare ſe velle, promiſerunt. At promiſſi juramentique immemores, nil non publico exhibuerunt, ò nefandam infidelitatem! quæ ut magis pateat, in fine hujus tractatus ſponſionis formulam apponam.

Poteſt tamen & alio modo ferrum gradatione in Aurum aut Cuprum mutari, ope nempe Spirituum igneorum (de quibus in Speciali tractatu, nondum luci commiſſo, ex profeſſo egi) quos exhibet Sal petræ, Germanus Salis Artis noſtri. Poſſibilitatem ut videatis. Exemplo rem declarabo.

Fiat

Fiat fulmentum ex Tartaro, Sulphure, & Sale petræ, mixtis adde mineræ Cupri, Argenti, aut Auri nondum ignis vehementiam expertæ, Sulphure ſuo, tingendi, gradationemque perficiendi vi pollente, adhuc præditæ, partem octavam; Mixturæ ℥ß. aut ℥j. crucibulo pro unica vice impone, crucibulum hoc ſuppone vaſis Recipientibus furni noſtri quinti, fulmento carbonem exiguum impone, orificioque bene clauſo gradationem ferri in cuprum, aurum, aut argentum, pro diverſitate materiæ fulmento additæ obſervabis. Commodiſſime hic uſurpari poſſunt acus Chalybeatæ, has ſæpius in aurum omnino mutatas è crucibulo extraxi.

NB. Cum auro gradationem qui inſtituere ſtudet vaſa Recipientia applicet neceſſe eſt, quo colligantur Spiritus Auri volatiles. Exigua quantitate ſi quis contentus, non neceſſe eſt Recipientibus utatur, poterit poſteà de poſſibilitate operationis jam rectior redditus, furnum ad eam accommodum exſtruere; Exſtrui eam curavi, quo hac æſtate operatio hæc amicorum in gratiam inſtituatur.

NB. Quod ſi Metallorum bonorum copia non detur, ne labor ſit irritus, eadem Spiritualia efficiamus Sale petræ requiritur, antequam fulmini addamus. Gradationis in aurum periculum facere ſi placeat, fulminis ℥j. addere poteris Auri fulminantis Spiritu urinæ, non lixivio præcipitati ʒj. Et optime ea ſuccedet, modo rite procedas.

Ful-

Fulminis hujus ope Metalla omnia in Aurum Argentumve mutari poſſunt, verum id Cementum eſt Regale veterum Philoſophorum, quod pro arcano omni tempore reſervarunt, ſolus Paracelſus in Præfatione ad librum de Cementis, quædam aperire voluit; Non eſt, inquit, quod ingredientia Cementi reſpicias, cementandi modus unicè conſiderandus, ſolus ignis qui ipſi ineſt, vi figendi & gradandi pollet. Imò lib. de Vitriolo, eadem ferè habet.

At inquiet aliquis, quid Cementum illud Regale eſt, quiſve id uſurpandi modus? Pro ſecreto licet omni tempore habita hæc fuerint, ego tamen ultimis hiſce temporibus omnibus eadem communico; Nullum ſanè Metallum, quod non, etiam abſque alterius cujuſdam vim gradationem perficiendi habentis additione, ſolius hujus ope, aureum reddi queat, ut in opere noſtro Saturni prolixè oſtendimus; Haud tamen hæc operatio eo cum fructu inſtituitur, quam quæ ſpecies gradationem perficientes cemento addit, poſſibilitatem oſtendere ſufficit. Plura hac de re videre licet in Tractatu de Spiritibus.

Ut verò Doctrina de Elia Artiſta à Paracelſo prædicto magis pateat, verba ipſa Paracelſi hic exhibere conſultum judicavimus, ſunt hæc ſequentia.

PH. THEOPHRASTI

Bombaſt, ab Hohenheim, Philoſophi Monarchæ, Spagyrici Principis, Aſtronomi maximi, Medici Paradoxi, Arcanorum Mechanicorum Triſmegiſtri

LIBER

DE

TINCTURA PHYSICORUM

Contra Sophiſtas natos poſt Diluvium in ſeculo Domini noſtri Jeſu Chriſti Filii Dei.

PRÆFATIO.

CUM tu Sophiſta, me tam fatuis ac mendacibus verbis ubique locorum vituperes, quod oriundus ex Helvetia rudi nihil intelligam aut ſciam: item, quòd literâ unâ medico plus exiſtens, ex una in aliam regionem vagabundus oberrent: ideo hoc tractatulo neſcios & inexpertos palam facere mundo propoſui, tum quid in primo ſæculo bonarum artium exſtiterit quid mea contra tuam, quidque tua contra meam artem valeat, & exiſtimanda ſit, & quî me poſteri in ſæculo gratiæ imitabuntur. Hermetem,

Archelaum, ac alios in primo ſæculo intuere, quales Spagyrici exſtiterint, quantique Philoſophi. Hoc ipſum teſtantur etiam eorum adverſarii, qui tui ſunt, ô Sophiſta, patroni, ſe idola potius hoc adhuc tempore. Quamvis verò nec id per tuos patres Authenticos & ſanctos falſo reputatos foret atteſtatum: Antiqua tamen Smaragdina tabula plus artis indicat & experientiæ cum in Philoſophia, tum in Alchimâ, Magiâ ſimilibuſque, quam unquam à te catervaque tua tota doceri poterit. Si nondum ex præcedentibus intelligis, qui theſauri quantique ſint iſti, dic mihi, cur Princeps aut Rex nullus Ægyptios potuit ſubjugare? Tum quare Diocletianus Imperator (quotquot ad ſuas manus pervenire poterunt) Spagyricos libros comburi juſſerit? Niſi quid continuiſſent eorum libri, dudum intolerabile jugum ſubire coacti fuiſſent, quale tibi Sophiſtæ collegiſque tuis in collum aliquando irruet.

Hoc medio ſæculo Monarchia cunctarum artium ad me Theoph. Paracelſum, Philoſophiæ, Medicinæque principem tandem derivata eſt. Ad hoc enim à Deo ſum electus, ut Phantaſias omnes excogitatorum & falſorum operum, putaticiorum & præſumptuoſorum verborum extinguerem, ſive ea ſint Ariſtotelis, Galeni, Avicennæ, Meſuc, ſive cujuſcunque alterius eorum aſſeclæ placita. Theorica namque mea procedens ex luce naturæ nunquam labefactari ob ſui conſtantiam, nec immutari poterit, ſed quinquageſimo poſt ſeſquimilleſi-

milleſimum octavo demum virere incipiet anno. Practica tandem ſequens admirandis incredibilibuſque ſignis comprobabitur, ſic ut Mechanicis ac plebi communi palam futurum, & iſti penitus intellecturi ſint, quàm contra Sophiſtarum nugamenta conſtans immotaque ſtet ars Paracelſica: cum interim illa Sophiſtica Papalibus, & Imperialibus Privilegiis ſuas ineptias firmari ac muniri opus habeat. Quod autem à te Sophiſta mendicus & vagabundus habeor, pro me tibi Danubius atque Rhenus me etiam tacente reſpondebunt. Sæpius iſtæ perperam excogitatæ per te calumniæ contra me, Comitibus & Principibus multis, item civitatibus Imperialibus, ac Equeſtri dignitati, nobilitatique diſplicuere. Habeo namque theſaurum in quadam Fori Julii civitate Weiden dicta reconditum, in Xenodochio, quam nec tu Leo Romanus, nec tu Carolus Germanus tota ſubſtantia veſtra perſolvere poteſtis. Quanquam ſignata Stella in Arcanum nominum veſtrorum illapſa, nulli, quam à divinæ Spagyricæ filiis cognita fuerit, Quare cum tu verminoſe pediculoſeque Sophiſta, Monarcham arcanorum ignarum, fatuum & prodigum decoctorem exiſtimes: medio jam ſæculo honorificam in eis proſecutionem, virtutes ac præparationem illius Tincturæ Phyſicorum hoc libello palam facere volo, veritatis in amatorum utilitatem & honorem, & quo verarum artium contemptores ad egeſtatem redigantur. Hoc Arcano poſtremum ſæculum, ut

gratiæ dono verique Spiritus munere illuſtrabitur manifeſto, compenſabiturque, ſic, ut ab exordio mundi ſimile germen intellectus & ſapientiæ haud unquam auditum ſit. Interim vitium ſupprimere probos non poterit, nec multorum iſtorum opes aut potentia erectis damno erit.

DE TINCTURA PHYSIcorum, Philippi Theophraſti Paracelſi.

CAPUT I.

DIco Philippus ego Theopraſtus Paracelſus Bombaſt, poſt gratiæ divinæ manifeſtationem ad Phyſicorum Tincturam varias quæſitas eſſe vias, quæ finaliter omnes ad eundem ſcopum & finem pertigerunt. Hermes enim Triſmegiſtus Ægyptius juxta ſuam rationem opus hoc aggreſſus eſt. Orus Græcus eundem ſervavit proceſſum. Hali quidam Arabs in ordine ſuo permanſit. Albertus verò Magnus Germanus etiam prolixum eſt ſecutus proceſſum. Quilibet iſtorum pro modo ſuo progreſſus eſt, nihilominus ad unum eundemque terminum pervenerunt omnes, videlicet ad vitam longam, à Philoſophis tantopere deſideratam, & ad honeſtam ejuſdem in hac miſeriarum valle ſuſtentationem & conſervationem. Hâc ergo tempeſtate peculiaribus à Deo donis ego Theo-

Theophraſtus Paracelſus Bombaſt, Monarcha Arcanorum, dotatus ſum, ad hunc nempe modum, ut ſummi hujus operis Phyſici quivis indagator imitari me ac ſequi opus habeat, ſive ſit Italus, Polonus, Gallus, Germanus, ſive qualiſcunque fuerit & quis fuerit. Huc poſt me vos omnes Philoſophi, nec non Aſtronomi & Spagyri, quantumvis alti nominis exiſtatis. Ego vobis Alchymiſtis atque Doctoribus exantlatis à me ſummis laboribus, regenerationem illam corporalem oſtendam, aperiamque. Docebo vos, Tincturam, Arcanum vel Quintum Eſſe in quo Myſteriorum omnium ac operum fundamenta latent. Etenim quiſque fidem alteri poteſt ac debet adhibere ſolum in eis, quæ expertus per ignem eſt. Si quis præter hanc experientiam quid attulerit in Spagyricâ vel Medicinâ, haud eſt quod credas, cum in igne per experientiam verum ſeparetur à falſo. Lux naturæ ſiquidem ad hunc modum creata eſt, ut per eam uniuſcujuſque rei proba vel examen appareat, his tamen qui ambulant in eo lumine tantum. Ex ea luce docebimus optimis demonſtrationibus, eos omnes, qui propriis phantaſiis, acutiſque ſpeculationibus hanc provinciam tam difficilem aggreſſi fuerunt unquam ante me, ſuo damno fatuitatis ſuæ periculum feciſſe. Quapropter ex meo fundamento multi ruſtici nobiles facti ſunt: contrà per putaticiam & opinabilem illorum artem, rurſum nobiles in ruſticos tranſmutati, cum aureos in capite montes portarent, an-

tequam in carbones manus immiſiſſet. Diſcendæ primum ergo digeſtiones, deſtillationes, ſublimationes, reverberationes, extractiones, ſolutiones, coagulationes, fermentationes, fixationes, & omne, quod ad opus hoc inſtrumentum requiritur, cognoſcendum eſt uſu, prout vitra, cucurbitæ, circulatoria, vaſa Hermetis, terrea vaſa, balnea, furni ventales, reverberatorii, ſimileſque alii, nec non & Marmor, carbones atque tenacula. Sic demum in Alchimiâ Medicinaque proficere poteris.

Quamdiu autem per phantaſiam & opinionem fictitiis tuis libellis adhærcſces: ad horum nullum aptus & prædeſtinatus eris.

De Definitione ſubjecti materiæque Tincturæ Phyſicorum.

CAPUT II.

PRiuſquam igitur ad proceſſum Tincturæ veniam, ejus tibi ſubjectum opus eſt, ut patefaciam. Hoc enim in peculiari ſemper hactenus occultatione ſervatum eſt à veritatis amatoribus. Eſt itaque Tincturæ materia quædam res (ubi me tamen juxta Spagyricum ſenſum intellexeris) quæ quidem ex tribus in eſſentiam unam arte Vulcani tranſit, aut manere poteſt. Verum ut eam intitulem tibi ſuo nomine juxta veterum uſum Leo,

ſubeus

rubeus à multis vocatus, paucis verò cognitus eſt. Hic per auxilium naturæ, nec non artem ipſius Artiſtæ poteſt in aquilam albam tranſmutari, ſic ut ex uno duo fiant, ſupra quod aureus ſplendor Spagyro non ita relucet: Illa duo magis in uno ſervata lucent. Jam ſi Cabaliſtarum & veterum Aſtronomorum uſum non intellexeris, à Deo minime natus es ad Spagyricam artem, nec per naturam ad Vulcanicum opus electus, neque ut os in Alchimiſticis aperias artibus, creatus es. Eſt itaque Tincturæ materia Margarita maxima, pretioſiſſimuſque theſaurus, ac nobiliſſimum quod juxta manifeſtationem Altiſſimi nec non hominum conſiderationem in terris eſſe poteſt. Hoc eſt LILI Alchimiæ, & Medicinæ, quod Philoſophi tam accuratè quæſiverunt: verùm ob defectum integræ cognitionis, & perfectæ præparationis ejus ad finem perfectum non perduxerunt. Per inveſtigationes eorum & experientias, tincturæ tantum initium datum eſt nobis: at verum fundamentum, quod colligas imitari meos decet, mihi relictum fuit, ſic ut nemo ſuas larvas noſtris intentionibus immiſcere debeat. Ego meritò poſt longas meas experientias, Spagyros corrigo, & falſum aut erroneum à vero ſeparo, cum longis inveſtigationibus repeterim ea, ob quæ juſtè diverſa reprehendere queam, & immutare. Veterum ſi tamen experimenta meis excellentiora comperiſſem, tantos minimè labores aſſumpſiſſem, quos in gratiam, utilitatem, & honorem

proborum Alchymiſtarum omnium ſubii libenter, &c. Cum ergo Tincturæ ſubjectum ſatis declaratum ſit, ut inter fratres duos vix fidelius queat aut liceat præſtari: præparationem ejus aggredi, & poſtquam primi ſæculi experientias poſui, meas etiam inventiones addere volo: quibus quidem poſtremo Gratiæ tandem Sæculum adhærebit, quoſcunque interim ex tua Philoſophiâ Sophiſta tu feceris Patriarchas, anteſignos.

De Proceſſu veterum ad Phyſicorum Tincturam, & breviori per Paracelſum inventione.

CAPUT III.

SPagyri veteres Lili putrefecerunt per menſem Philoſophicum, & poſtmodum Spiritus humidos ab eo deſtillârunt quouſque ſicci tandem elevati ſunt. Caput mortunm Spiritibus humidis iterum imbuerunt, & ab eo per deſtillationem ſæpius abſtraxerunt, idque tam diu donec ſicci prorſum elevati fuerunt. Indè poſt abſtractos humores & ſiccos Spiritus per Pellicanum ter aut quater ſimul univerunt, donec Lili totum in fundo ſiccum reſideret. Quamquam experientia prima proceſſum hunc ante fixationem dedit, nihilominus anteceſſores noſtri ſæpius eo votum perfectè

fectè ſuum aſſecuti ſunt. Breviorem tamen viam habuiſſent ad rubei Leonis theſaurum perveniendi, ſi concordantiam Aſtronomiæ cum Alchimiâ didiciſſent, prout eam in Hermetis Apocalypſi demonſtravi. Cum vero dies quilibet (ut Chriſtus loquitur in fidelium conſolationem) propriam ſuam curam habeat. Spagyris ante mea tempora labor fuit ingens & gravis, qui jam auxilio S. Spiritus affluentis poſtremo ſæculo, meâ Theoricâ nec non Practicâ ſublevabitur atque declarabitur, illis omnibus qui ſuis in operibus cum patientiâ conſtantes perſeveraverint. Ego namque naturæ proprietate expertus ſum, eſſentiaſque & conditiones, ejuſque novi conjunctionem, æquè benè ac reſolutionem: quod ſummum & maximum eſt in Phyſico, nunquam Sophiſtis cognitum hactenus.

Cum ergo primum ſæculum Tincturæ primam dederit experientiam, ex uno ſimplici duo Spagyri fecerunt. Verum cum id inventum medio ſæculo poſtea periiſſet, eorum ſucceſſores diligenti perſcrutatione, poſtea in illius ſimplicis nomina duo inciderunt, idque nominarunt unico vocabulo, nempe Lili, tanquam Tincturæ ſubjectum. Tandem imitarores naturæ materiam hanc (non ſecus ac in terrà ſemen) tempore ſuo putrefecerunt, cum ante corruptionem hanc nihil ex eo naſci, nec Arcanum aliquod erumpere poſſet. Poſtea Spiritus humidos abſtraxerunt à materia, donec tandem ignis violentia ſicci pariter ſublimati fie-

rent, ut hac via, non aliter quàm ruſticus ex anni tempore, pervenirent ad maturitatem, prout unum poſt aliud aſcendere ſolet, ac decidere. Poſtremo, veluti poſt Ver Æſtas prodit, fructus illos & ſiccos Spiritus incorporarunt, & Magiſterium Tincturæ perduxerunt eo, donec ad meſſem deveniret, ac ad maturationem ſe diſponeret.

De Proceſſu per Paracelſum ad Phyſicorum Tincturam abbreviato.

CAPUT IV.

TAM prolixo labore, tædioſaque reiteratione Spagyri veteres non indiguiſſent, ſi ex Scholâ mea ſuum opus didiciſſent & fuiſſent aggreſſi: votum æquè benè ſuum aſſecuti fuiſſent, impenſis laboribuſque longè minoribus. Hâc tempeſtate verò qua Theophraſtus Paracelſus Arcanorum advenit Monarcha, inventionis tempus eſt præ manibus, quæ Spagyris omnibus ante me fuit occulta. Quapropter dico: tantum roſei coloris à Leone ſanguinem accipite & ex aquila gluten: quæ poſtquam ſimul conjunxeritis, juxta veterem coagulate proceſſum. Tincturam habebitis Philoſophorum, quam infiniti quæſiverunt, inveneruntque pauciſſimi. Velis nolis tu Sophiſta, Magiſterium hoc eſt in ipſa natura, Magnaléque Dei ſupra naturam, atque theſaurus in hac miſeria-

miſeriarùm valle pretioſiſſimus. Extrinſecus ſi aſpicias, videtur eſſe vile quid, aliud in multò nobilius quàm fuerit antea, tranſmutare. Miraculum tamen id eſſe à Spagyro productum eſt, quod patiare, nec non fateare: qui ſuæ præparationis arte, vile corpus extrinſecus viſibile corrumpit, ex quo nobiliſſimam aliam & prætioſiſſimam eſſentiam excitat. Si tu pariter aliquid ex Ariſtotelico lumine didiciſti vel noſti, aut ex Serapionis regulis, prodi huc, & in lucem idipſum profer Experientiâ. Scholarum jus, ut honoris amatorem atque Doctorem decet, nunc ſerva. Si verò nihil ſcis aut efficere vales: cur tu me tanquam Helveticam vaccam irrationabilem contemnis, & vagabundum circulatorem criminaris? Ars eſt altera natura, munduſque peculiaris, ut experientia contra te, nec non idola tua teſtatur atque demonſtrat. Quædam igitur ſimplicia interdum componit Alchimiſta, quæ poſtquam juxta ſuam corrumpit neceſſitatem, aliud inde præparat. Sic enim perſæpe ex multis poſtmodum unum fit: quod plus efficit, quàm ipſa natura pèr ſe poſſet, ut in Gaſtayno apertè ſatis patet, ex Saturno Venerem fieri: tum in Carinthia, ex Venere Lunam: & in Hungaria, ex Luna Solem, ut interim taceam de tranſmutationibus aliis rerum naturalium, Magis ſatis cognitis, quæ mirabilius quàm Ovidius in ſua Metamorphoſi narrat, prodeunt in lucem. Rectè me ut intelligas: Leonem tuum in Oriente quæras, & Aquilam ad Meridiem in

 aſſum-

aſſumptum hoc opus noſtrum. Inſtrumenta meliora non reperies quàm Hungaria, nec non Hiſtria producunt. At ſi cupias id ex Unitate per Dualitatem, in Trinitate cum æquali permutatione cujuſque deducere: tum iter ad Meridiem dirigas oportet, ne in Cypro votum conſequeris omne tuum, de quo fuſius minimè differendum eſt, quam in præſentia declaratum fecimus. Arcanorum iſtorum, quæ tranſmutationes exhibent, adhuc plura ſunt, etſi paucis cognita: quæ licet alicui manifeſtentur à Domino Deo, non propterea ſtatim erumpit artis hujus rumor, ſed Omnipotens cum ea dat intellectum, hæc & alia celandi pariter, uſque in adventum Heliæ Artiſtæ, quo tempore nihil tam occultum erit quod non revelabitur. Videtis etiam oculariter (quamvis loqui de his minimè ſit opus, quod in irriſionem ab aliquibus aſſumi poſſet) in Sulphuris Igne magnam Tincturam eſſe gemmarum, quæ quidem eas ſublimius exaltat, quàm ipſa natura per ſe valeat. Verum iſta gradatio Metallorum & gemmarum à me hoc loco relinquetur, cum de ea ſatis in arcanis arcanorum, in libro de Vexationibus Alchimiſtarum, & in aliis abundè ſcripſerim. Anteceſſorum noſtrorum proceſſum de Tinctura Phyſicorum ut incœpi, jam perfectè concludam.

De

De Concluſione Proceſſus Veterum à Paracelſo facto.

CAPUT V.

POſtremo Spagyri veteres, Lili pellicanatum ſiccatumque, ignis ordinata quadam augmentatione tamdiu fixarunt, quouſque à nigredine juxta colorum omnium permutationem, rubeum inſtar ſanguinis fieret, & cum ea Salamandræ conditionem indueret. Rectè quidem ab eis tali labore proceſſum fuit, ac ad eundem modum, etiam unumquemque Margaritam hanc ambientem, procedere æquum eſt, ac decet. Hunc tibi clarius declarare, mihi difficillimum erit, niſi didiceris in Alchimiſtarum Scholâ gradus ignis obſervare, vaſa quoque tua mutare. Tum demum enim videbis, mox atque Lili tuum in Ovo Phyſico fuerit excalefactum, admirandis apparitionibus corvo nigrius fieri: Cygno poſtmodum ſucceſſu temporis albius: & poſtremò tranſiens per flavedinem, ſanguine quovis magis rubeum evadere. Quærite, quærite, primus ait Spagyrus, & invenietis; pulſate & aperietur vobis. Impium indecorumque foret avi tam perfidæ cibum in os ponere. Ipſa potius adhuc volare ſinatur, prout ego cum cæteris ante me facere coactus fui. Veram igitur artem ſequere. Hæc enim in perfe-

ctam

ctam ejus cognitionem te ducet. Non eſt, quod amplius aut clarius hîc apponatur quidpiam quam antea dixerim. Doceant Phariſaicæ Scholæ tuæ te quicquid volent ex inſtabili ſuo labilique fundamento, quod ſuum terminum aut ſcopum non attigit. Ubi tandem Alchimiſticam induſtriam, accuratiſſimè quam fieri poteſt, edoctus fueris: nihil tum demum in rerum natura tam difficile futurum eſt, quod non artis hujus auxilio tibi manifeſtum eſſe poſſit. Natura ſiquidem ipſa nihil in lucem edit, quod in ſummam ſui perfectionem ſit adductum, prout hoc loco videre licet ex unitate vel unione dualitatis noſtræ: Verum homo Spagyricis præparationibus id eo perducere debet, quo per naturam ordinatum fuit. Hæc de proceſſu veterum, & meâ correctione Tincturæ Phyſicorum, quod ad præparationem ejus attinet, à me ſatis dicta ſint hactenus.

Porrò cum nunc Ægyptiorum theſaurum iſtum in manibus habeamus, eſt, quod eum in utilitatem noſtram convertamus: quæ dupliciter ex Spagyrico Magiſterio nobis offertur. Priore modo, prout ad renovationem corporis applicari poteſt: poſteriore vero, prout in tranſmutationem Metallorum adhibenda eſt. Cum igitur ego Theophraſtus Paracelſus utrumque diverſimodè ſim expertus, juxta ſigna quidem operis, ac prout in experientia probaque mihi melius & perfectius apparuerunt, eadem deſcribere volo proponereque.

De

De Tranſmutatione Metallorum per Medicinæ projectionem.

CAPUT VI.

SI Tinctura Phyſicorum in tranſmutationis uſum venire debeat, ejus primo libra ſuper Solis fuſi libras mille projicienda eſt. Medicina tum demum præparata fuerit, ad leproſum humorem Metallorum tranſmutandum. Admirandum hoc opus in luce naturæ eſt, videlicet Spagyri Magiſterio ſeu operatione Metallum perire quod prius erat, aliudque fieri. Ariſtotolem illum id cum ſua malè fundata Philoſophia fatuum reddidit. Ruſtici quidem in Hungariâ, cum ferrum ſuo tempore projiciunt in fontem quendam vulgari nomine Zipferbrunnen/ in ferruginem id conſumitur, quæ follibus & igne liquefacta, mox pura Venus exiſtit, quæ nunquam in ferrum amplius redit. Similiter in monte Cuttenberg / vulgariter nuncupato, lixivium ex Marchaſitis colant, in quo ferrum illico in optimam Venerem tranſit altè graduatam, & malleo tractabiliorem altera naturali. Hæc & ſimilia plura ſimplicibus magis hominibus quàm Sophiſtis cognita ſunt, quæ Metalli ſpeciem unam in alteram tranſmutant. Quæ tamen propter inſignem ignorantium contemptum, velut & ex parte propter artificum juſtam

ſtam invidiam abſcondita ferè manent. Ego quidem in Iſtriâ Venerem ultra 24. gradus. (al. 38.) ſæpius adduxi, ſic ut Solis color altius aſcendere nequeat, conſtantem in Antimonio vel in quartali, quâ quidem uſus ſum in omnibus, ut aliis.

Quanquam autem veteres Artiſtæ fuerint hujus Arcani percupidi, ſummaque diligentia quæſiverunt illud, nihilominus pauciſſimi juxta perfectam præparationem ad finem ſuum id producere potuerunt. Multas namque difficultates & & obſtacula Metalli minoris in melius tranſmutatio ſecum adfert, prout Jovis in Lunam, aut Veneris in Solem. Magnalia naturæ multis hominibus occulta eſſe Deus fors voluit propter peccata. Nam cum aliquoties ab Artiſtis Tinctura hæc jam præparata eſſet, ipſique projectionem in effectum deducere non poſſent, accidit, ut ex eorum incuriâ cuſtodiâque malâ illa à gallinis comederetur, quibus deinde plumæ deciderunt, ac, ut ipſemet vidi, rurſum creverunt. Hac via tranſmutatio per abuſum ex negligentiâ Artiſtarum in Medicinam & Alchimiam venit. Cum enim ea Tinctura, nempè juxta ſuum deſiderium, uti minimè poſſent, eandem ad renovationem hominum converterunt, ut ſeq. capitulo nunc lâtius audietur.

De

De renovatione hominum.

CAPUT VII.

PHyſicorum in Ægypto primorum aliquot, ac priſcorum per hanc Tincturam annos centum & quinquaginta vixerunt. Item vita multorum ad aliquot ſæcula producta prolongataque fuit, prout habetur in diverſis hiſtoriis apertiſſimè, quod nemini fermè credibile videtur. Ejus namque vis tam admirabilis exiſtit, ut corpus longius producat quàm agnatæ naturæ poſſibile ſit, ac in eo gradu id firmiter conſervat, adeò, ut ab omnibus infirmitatibus tutum vivat. Et licet ſenectam quidem habeat: apparet tamen nihilominus ut in primævâ juventute conſtitutum.

Eſt itaque Tinctura Phyſicorum Univerſalis Medicina, morbos omnes inſtar ignis inviſibilis, quomodocunque illi denominentur conſumens. Doſis ejus eſt exigua valdè, ſed operatio potentiſſima. Per eam à me curata Sanataque ſunt Lepra, Lues venerea, Hydropiſis, Caducus, Colica, Gutta, ſimileſque morbi: Lupus item, Cancer, Noli me tangere, Fiſtulæ, nec non genus morborum internorum, & certius quidem quàm credile ſit: cujus etiam teſtimonium exhibebunt Germania, Gallia, Italia, Polonia, Bohemia, &c. ſatis amplum.

Jam tu Sophiſta reſpice Theophraſtum Paracelſum,

celſum, quinàm tuus Apollo, Machaon & Hippocrates Phyſicorum, propter quod vitam longam proſecuti ſunt omnes Phyſici, ad reſiſtendum morbis, & per hoc univerſale id maximè conſecuti ſunt & efficaciſſimè, juxtaque ſuum arbitrium Tincturam Phyſicorum nominarunt. Quid enim in totâ Medicinâ majus eſſe poteſt, quàm ejuſmodi corporis mundatio, per quam ab eo ſuperfluitas omnis à radice prorſum tollitur, ac tranſmutatur? Sanato namque ſemine, perfecta ſunt omnia. Quid prodeſt Sophiſtarum peſſimè fundata purgatio, cum nihil ejus tollat quod auferre debet? Quapropter excellentiſſimum veri Medici fundamentum eſt, Regeneratio naturæ, juventutiſque reſtauratio: poſtmodum eſſentia nova ipſa totum hoc, quod ſibi adverſatur expellit. Ad iſtam regenerationem, vires atque virtutes Phyſicorum Tincturæ mirabiliter inventæ ſunt, & uſque ad tempus à Spagyris veris uſitatæ ſecreto, nec non abſconditæ.

De Vitriolo.

GEnerat Natura Salem, Vitriolum dictum. Hoc genus peculiare eſt, à cœteris ſalibus ſeparatum, diverſas etiam à cœtero Sale virtutes poſſidens. Virtutes ejus tot & tam inſignes ſunt, ut omni jure hoc in libro deſcribendæ ſint. In Vitriolo enim latet perfecta ſanatio icteritiæ, arenula,

nularum, calculi, omnium febrium, vermium, caduci, &c. Et in conſtipationibus corporis eſt deoppilativum inſigne, ut virtutes alias taceam, deinceps hoc capite enumerandas. Deſcriptio ejus dirigenda etiam eſt ad Medicinam & Alchymiam. In Medicina enim eſt remedium præſtans. In Alchymia ad multa alia prodeſt. Ars autem Medicinæ & Alchymiæ in præparatione conſiſtit Vitrioli. Crudum enim tale non eſt. Id ſimile eſt ligno, ex quo omnia ſculpi poſſunt. Prodeſt ad Medicinam corporis, prodeſt in Chyrurgia ſeu morbis externis, velut *Pſorâ, Serpigine, Leprâ hæreditaria*, & aliis, ubi cætera remedia nihil operantur, & ad morbum quaſi mortua ſunt. Hujuſmodi mala Vitriolum vi aggreditur & ex fundamento curat. Vitrioli ergo præparatio recta Medico cumprimis noſcenda eſt. Virtutes enim alias habet crudum, alias in aqua ſolutum, alias *Calcinatum*, alias in *Oleum viride* aut *rubrum* aut *album clarum* mutatum. Ejus conditio hæc eſt, ut quoties in aliam formam & eſſentiam reducatur, toties peculiare arcanum fiat. Hoc omnes Pharmacopœos & Scriptores, tam Italos quàm Germanos confundit. Talis enim hæc pars eſt, quæ ſola per ſe ex quartâ parte & officinas compleat, & morbos curet. Hoc præſente non opus eſt tot pyxidibus, ſcatulis, ollis, vitris, &c. ex ordine in officinas diſpoſitis: in quibus tamen omnibus mera adulteria continentur. Et curandum eſt Medico, ut non tam multas pyxides aut remedia

tranſmarina habeat, quàm providus & prudens, ac inſtar virginis circumſpectus ſit. Hoc ſi facit, ante pedes ſuos, plures theſauros invenit, ad omnes morbos, quàm vel India, vel Ægyptus, vel Barbaria & Græcia promere poſſint.

Hanc baſin Medicus ſequatur. Jam enim etjam quadratis ruſticis notum eſt, in illis pyxidibus & ſcatulis meras fraudes contineri. Quæ ut plærunque ligneæ ſunt, ita lignei ſunt etiam illi Doctores & ſeplaſiarii: ut ſimile ſimili conveniat.

De Speciebus Vitrioli.

Vitrioli ſpecies multæ ſunt. Evariant enim ſecundum numerum fodinarum. Probatio ejus eſt, ut cuproſum ſit ſuper ferrum. Sed hæc non vera. Genuina probatio eſt, ut crudum uſurpetur contra vermes, eo modo, quem jam explicabimus. Prout vermes expellit, ita in Medicinâ præſtans eſt. In Alchymia probatio altera per cuproſitatem magis valet. Sed & hæc probatio eſt. Quod Vitriolum ferrum mutat in cuprum, idque celeriter, ſummeque gradatum, & ſub malleo molle: id in Medicina ac Alchymiâ melius eſt. Ferri enim & Vitrioli conjunctio eſt, ut Vitriolum ex ferro cuprum faciat, bonum & præſtans. Ex optimo Vitriolo optimum cuprum fit. Et nemo admiretur, ex ferro fieri cuprum per Vitriolum. Nam & hæc in naturâ virtus eſt, ut

Boracis

Boracis aqua ex plumbo argentum vivum faciat. Sed & hoc uſus dictat, quod Cachimiæ cætera Metalla tranſmutent in alia, non ſecus ac Vitriolum mutat ferrum in cuprum. Nec enim Vitriolum tantum unius Metalli in alterum tranſmutator eſt: ſed & alia & quidem ſuper ſingula Metalla. Quod vero non omnia ſciamus, in cauſa ſunt Sophiſtæ, qui artes culinis & loculis impendunt. In Hungaria fluvius eſt, ex Vitriolo natus, ſeu per ſe Vitriolo conſtans, in ſuos lapillos minimè coagulato. Quodcunque ferrum debito tempore illi imponitur: illud rubiginem vertit. Rubigo illa ſi per fornacem fuſoriam mittatur, illico fit cuprum purum conſtanſque, nec ad ſuam naturam convertibile. Jam vero Vitriolorum Mineræ per Germaniam infinitæ inveniuntur, quæ ſeorſim omnes deſcribi minimè poſſunt: Prædictæ tamen probationes tàm in Medicinâ, quam Alchymia adhibendæ ſunt. Præterea probatio (minime tamen in Medicina utilis, ſed in Alchymia) hæc eſt, ſi Colcothar de Vitriolo ex ſeipſo per ignem cuprum deponit ſeu profert. Tale cuprum ſi obtingit, tunc Vitriolum in Medicina ignavius in Alchymia autem fortius eſt. Sunt autem etiam expendendi colores. Quod undiquaque cœruleum eſt, nullo alio colore perfuſum, id tam præſtans in Medicina non eſt, ac eſt id, quod rubris & flavis lineis diſtinctum aut obductum eſt. Quod in aëre vergit ad albedinem, efficax eſt ac idoneum ad viride, & album oleum

Vitrioli: quod vergit ad rubeum & flavedinem: id præſtantius eſt ad oleum rubrum. Nihil ergo amplius, quàm quod per probationem ſuggeritur, de ſpeciebus Vitrioli dicendum eſt. Illa utatur quilibet Medicus & Alchymiſta ad id, quod intendit. Probatio verò nec iſta fallax eſt, ſi gallis ſeu pomis quercuum additum, bonum atramentum dat. Et hoc omnibus uſui eſt. Quod autem atramentum aquoſum dat & multis additamentis eget, adeò bonum non eſt.

De virtutibus Vitrioli in Medicina: Et primum de crudo & Colcôthare.

IN explicandis Vitrioli virtutibus, initiò dicam de viribus vitrioli crudi & ejus Colcotharis. Sciendum ergo, vitriolum inſigne eſſe purgans, in gravibus & difficilibus morbis ſtomachicis. Fit enim interdum, ut à cibis potibuſque ſtomachus infirmetur, & in diuturnum morbum incidat, qui uſque ad mortem duret, & hoc à pravis cibis ſæpè fit, ut poſt longos morbos ægri interdum aut contracti fiant aut moriantur.

Per viam militarem ex immoderatione frequenter etiam accidit, ut prunellæ, febres, dyſenteriæ, & alia oriantur. In his morbis omnibus ſummum eſt præſtantiſſimumque remedium purgatio per vitriolum, quod rectè & allegoricè vocita-

citarunt Gryllum. Doſis ejus eſt, quantum ſexies cuſpide cultri capere potes. Id ſi non operatur, eandem doſin itera. Si nedum, tertiò quoque doſin repete. Ita ſufficiet. Infirmo præbeatur in vino aut aqua: Sed robuſto, & durioris alvi homini detur in vino ſublimato. Ita datum radicitus expurgat per ſuperiora & inferiora. Inſigniter quidem purgant etiam *Helleborus*, *Cataputia*, *Eſula*, *Colocynthus*, *&c.* non tamen æquis cum vitriolo viribus. Cauſa rei hæc eſt. Ineſt ei acetoſitas, quæ conjunctam habet acuitatem & acrimoniam ac deterſionem, à qua ſalſa acetoſitate operatio plenam & perfectam vim ſortitur, quam nec Elleborus, nec colocynthis, &c. habet. Purgationis enim natura ſeu ratio duplex hîc eſt. Una purgat per ſe. Altera purgat ex ſalſitate. Præſto ergo hîc geminæ virtutes ſunt, cum in Elleboro ſit tantum unica. Et in ſalſitate latet forma ſpecifica, ac natura talis, ut ob eam vermes, quicunque attinguntur, moriantur. Et vis ea ſingularis eſt, quæ vermes aggreditur: quod prædictorum nullum facit. Itaque cuilibet per ſe evidens eſt, quod purgans, quem acetoſitatem in ſe & ſalſedinem una cum virtute laxativâ habet, exquiſitè detergat, evacuet, & expurget, modo & ratione duplici. Ideoque ad morbos corporis internos duplo nobilius & præſtantius eſt cæteris purgantibus omnibus. Quoniam ergo naturam vitrioli ad longum vobis declaravi: opus non eſt, ut ipſos etiam internos morbos, ad quos vitriolum confert,

explicem. In genere tamen purgatio ejuſmodi in omnibus ventriculi vitiis, item in caduco & verminatione utiliſſima & tutiſſima eſt, ſi pro conditione temporis morbi, perſonæ, &c. uſurpetur.

De *Colcothare* verò ſciendum eſt, intrò ipſum ſumendum non eſſe, ſed morbis ſaltem Chirurgicis applicandum, nempè in ulceribus putridis, quæ ſanationem non admittunt. His enim ad ſanationem viam ſternit. Morbi tamen Chirurgicales multiplices ſunt, graves, maligni, peiores, peſſimi. Contra peiores & peſſimos Colcothar non facit, ſed tamen contra eos, qui in primo gradu conſiſtunt. His ergo adhibendum eſt. Ad peiores & peſſimos uſurpandum ejus eſt oleum, ſecundum gradum mali & olei. Hujuſmodi ulcera omnia, quotquot eorum ſunt, per vitriolum curantur. Secundum gradum autem, uſus ejus eſt, ut in bonum Colcothar reducatur, quod cum aceto aliquoties extinguatur, & aridum inſpergatur ſeu permiſceatur Emplaſtro alicui, quod ad malum medico idoneum eſſe videbitur.

Ita facit Eſcharam: quâ per pinguedinem liberatâ, facilis & bona curatio ſequitur. Quod verò curationem hanc effugit, de eo ſic judicabis, plus veneni adhuc ibi lateſcere, quod oleis deinceps applicatis exquirendum ſit, cum baſis ulceris per Colcothar ſufficienter emendari non poſſit ad ſanationem integram. Quod ſi vitriolum crudum in aceto reſolvatur, & cum Colcothare inſpiſſe-

tur

tur in pulverem, & ita applicetur, cito fundum ulceris exterget, multo potentius, quàm de Colcothare dictum eſt. Ipſum autem in Colcothar reducendi producendi proceſſus iſte optimus eſt, ut extrahatur ejus aqua, & eâ imbibatur caput mortuum, donec abſumatur. Poſtea ſenſim in aëre ſiccetur. Hoc ſi uſurpetur, melius fundamentum ulceribus inducit. Quicquid verò agas, attendes ad gradus ulcerum & ſerpiginum, &c. Quorum quicquid non ſaneſcit, id aggredere ſeparato ejus oleo & aquâ, de quibus deinceps. Etſi verò Colcothar ſpei non reſpondeat: ob id tamen in curâ deſperandum non eſt, ſed cogitatio ineunda de correctione in deſtillando. Præparatione namque Medicina ad ſummum gradum evehitur, eò uſque, ut ulceroſa omina perſanet, ut Lupum, Cancrum, & ſimilia. Hæc fuſius explicantur eo loco, ubi de præparatione eorum pertractatur.

De Aquis Vitrioli in Corporis & Chirurgicis morbis.

ALchimia Medicis multas excellentes artes prodidit, quibus admirandæ multorum morborum ſanationes factæ ſunt. Hac de cauſa etiam in initio Medicinæ Medici Alchymiæ ſemper operam dederunt, quod hæc multorum commodorum mater & genitrix eſſet. Geminæ hæ facultates, ut ſociæ, una tamdiu excultæ fuerunt,

donec nugatores & Sophiſtæ humorales ſurgerent, qui venenum Medicinæ permiſcuerunt, eamque meretriciam fecerunt; qualis Medicina etiam manet, quamdiu Humoriſtæ ſuperſunt. Hæc eò profer, ut deinceps ad hoc caput eò diligentius attendatis, propter inſignem ejus utilitatem medicam. Sed hoc præmittendum eſt. Quocunque irruunt in artem quampiam imperiti homines, ibi omnia quoverſum fœdant & corrumpunt, & ex Margaritâ faciunt fœdam paludem. Idem etiam in vitriolo commiſſum eſt. In initio, vitrioli ſpiritus exceptus ad ſummum gradari ſolitus eſt. Hoc exaltato caducum perſanârunt, ſive is recens ſive antiquus eſſet, in viris & fœminis, cujuſcunque conditionis eſſent. Sed hîc imperiti Laboratores irruentes, viam meliorem ingreſſuri, tentârunt vitrioli virtutes aliò reducere: adeoque à primâ viâ & arcano deficientes, illud expirare ſiverunt, ac deinde oleum quæſiverunt in Colcothare, quod nullo modo fieri poteſt, aut uſum habet. Quicquid enim caducum auferre debet: Spiritum ſubtilem, acrem, & penetrabilem habere debet.

In eo enim conſiſtit facultas totum corpus pervadendi, & nihil quicquam prætereundi. Pervaſione ſeu penetratione eâ morbus in ſuo loco oppugnatur. Certò enim ac indubitato ſedes ipſius, ſeu centrum aut periodus, unde egreditur, ſciri non poteſt. Hinc colligitur, medico illiuſmodi ſaltem remediis opus eſſe, quæ totum corpus pene-

penetrent. Et hæc cauſa eſt, cur ſordidi Humoriſtæ nullum ſanent, ſed omnem ſuam doctrinam & profeſſionem proſtituant. Liberè ergo affirmo, in oleo illo, quod laboratores illi quæſiverunt, ſpiritum planè nullum penetrantem eſſe. Mera terreſtreitas (*ut ita loquar*) ab illis ſubditur, quæ longius non pervadit. Quo enim cadit, ibi jacet. Dolendum ergo eſt, imperitiâ illâ proceſſum verum oppreſſum, & in ejus locum falſum ſuffectum eſſe. Mihi autem perſuaſum eſt, Diabolum ea molitum eſſe eo fine, ne ſalus ægrotis accuraretur, & Humoriſtarum ſecta ſubindè potentius emergeret.

Sed recurramus ad principium, quomodo ſpiritus vitrioli inventus fuerit. Spiritum vitrioli humidum initiò per ſe a Colcothare deſtillarunt: deinde gradum ejus intenderunt per ſe diſtillando & circulando ad ſummum, ſicut proceſſus docet. Hoc modo cœpit aqua uſurpari ad varios morbos, tam internos, quàm externos, velut etiam ad caducum. Ita ſanatio miraculoſa præſtita eſt. Sed in extractione multo diligentiores fuerunt. Sumpſerunt enim ſpiritum vitrioli, ut ſupra correctum & illum de Colcothare deſtillarunt, octies vel decies igne fortiſſimo. Ita Spiritus ſicci humidis permiſcebantur. Opus urſerunt tamdiu, donec ſpiritus ſicci exirent, continenter & jugiter extrahendo. Poſtea utrumque ſpiritum tam humidum quam ſiccum, in *Violam* conceptum una ad ſuum terminum gradârunt. Hanc Medicinam

adverſus morbos multò majoris operationis eſſe deprehenderunt, tantumque ea medelâ impetrârunt, ut Humoriſtas in univerſum omnes confunderent. Addita tamen ei eſt nonnulla correctio ab Artiſtis, per vinum ſublimatum, melioris penetrationis ergo. Sed ea majoris gradus reddita non eſt.

Sed communicabo vobis proceſſum meum, quem univerſis Medicis commendo, cumprimis ob caducum, quæ ſolam in vitriolo curam habet. Qua cauſa & nos eo diligentiorem in morbo curam inſtituere, charitas proximi requirit. Proceſſus autem meus eſt, ut ſpiritus vini à vitriolo imbibatur, & poſtea deſtilletur, ut dixi, à ſiccis & humidis ſpiritibus. Hoc facto comperi additionem ſequentem valdè utilem eſſe, ſi Spiritus tartari correcti admiſceatur ad vitrioli partem tertiam, addaturque Spiritus Aquæ Theriacalis Camphoratæ, partæ quinta reſpectu ſpirituum vitriolatorum. Ita ægris miniſtretur ante Paroxyſmi inſultum aut aliquoties in die. Hæc Medicina inſignem adverſus morbum hunc efficaciam præſtat, ut meliorem ab ipſa natura optare non liceat. Primus itaque proceſſus à veteribus inventus retinendus eſt, cum dicta correctione. Ita enim naturæ cor & virtus omnis attingitur.

Spero autem me probis omnibus haud improbatum iri de morbi hujus atrocitate cogitantibus, quæ etiam movere ad commiſerationem lapidem poſſet.

poſſet. Cum ergo morbi illius tanta vehementia & atrocitas ſit, an nōn dicere alicui ita liceat: Maledicti ſint omnes Medici, qui prætereuntes ægris nullam opem ferunt, inſtar Sacerdotis & Levitæ in Jericho, qui vulneratum deſerentes, Samaritano eum tractandum reliquerunt. Tu quæſo in hoc ſententiam ferto, quanta damnatione digni ſint vel fuerint Sacerdos & Levita in eo, quod naſum (*ut dicitur*) obturantes præterierint? Digni fuerunt igne gehennæ, in quo nulla eſt redemptio. Et quis fateatur aliud, quàm Medicos illos omnes, nullo excepto, morbum illum adſpicere, & præterire tamen naribus obturatis? Quis aliud dicat, quàm eos in noviſſimo die judicatum iri? Univerſi illi vix manum verterent, aut denarium unum impenderent eo, ut fundamentum certius ad morbum hunc curandum aſſequerentur. Quod ſi non ex compacto Levitæ ac Sacerdotes agerent, ſed Samaritanum potius æmulari ſtuderent: non faceret utique Deus, quin ob fidelitatem eorum ſecreta naturæ omnia manifeſtaret, quibus ægro ſubvenirent. Et licet eæ vires in Natura ſitæ non eſſent: de novo tamen eaſdem crearet. Una ergo vobiſcum teſtor, ô nobiles & ignobiles viri, quod Doctores univerſi fœdè devient. Quicquid ſeductor Galenus, Avicenna, &c. nugatur, in eo hærent, & mendaciis illis immoriuntur. Tantopere à Diabolo obſeſſi ſunt, ut charitatem erga proximum exercere non poſſint, adeoque damnationis filios ſe faciant. Hoc

ipſorum

ipſorum unicum ſtudium, hoc molimen eſt. Primo omnium regnum Dei quærendum eſt: non tamen apud Levitam aut Sacerdotem, ſed apud Samaritanum.

Si miſericordes ſumus, & Samaritani exemplum ſequimur: Deus nobiſcum eſt, qui etiam nondum creatum remedium in naturam illico conferet. Interim cum Leviticè & Sacerdotaliter cum ægris converſentur: Medicinam Deus differt, & ſibi reſervat. Ægri evolant ad regnum Dei, Medici verò ab abyſum inferni, Doctoribus ejuſmodi Leviticis paratum. Oculos ergo veſtros aperite. Via duplex eſt. Una ducit ad infernum, quam ſectantur Levitæ: altera ad Cœlum, qua Samaritanus incedit.

Vitriolata illa extractio & arcanum non ſaltem in caduco præſtans eſt, ſed etiam ſimiliter in ſpeciebus ei ſimilibus: ut in Syncope, in Extaſi, &c. Eodem etiam modo in omnibus opilationibus & internis Apoſtematibus, &c. In ſuffocatione itidem & præcipitatione matricis. Multo autem plures prædictis virtutes reperirentur, ſi majorem diligentiam inquirendo illi impenderent, & Medicos ſe meliores miſſos facerent. Sed obſedit eos Diabolus, cui ſerviunt, quique eos incitat, ut nullum veritatis amantem ferre poſſint. Ita de ſalute bonorum actum eſt.

Porrò autem ſciendum eſt, Recepta prædicta de Spiritu vitrioli humido faciendo clarius deſcribi non poſſe. Requiritur enim ad intelligendum eum

eum Artiſta. Sordidi illi coctores rem tanti momenti minimè intelligunt. Ab Artiſtis ergo, Alchymiſtiſque Laboratoribus ſufficientem omnium informationem expectabitis. Sic etiam de correctione Spiritus vini ab iiſdem plenius inſtruemini. Academiarum enim Doctores uſque adeò rudes ſunt, ut vix Agaricum & Mannam diſcernere poſſint. Hujuſmodi aſini & fungi creantur Doctores. Sic etiam aqua Theriacalis in practica mea continetur, in capitulo de cura caduci. Hujus generis ſi quæ alia ſunt, hîc recenſeri non debent. Ex hoc capitulo diſcite, artem & virtutem omnem vitrioli in hoc conſiſtere, ut Spiritus vitrioli probè extrahatur, & ad ſummum gradetur, & per additionem in penetrationem deducatur, quo centrum, radix & ſemen morbi inveniri poſſit. Impoſſibile enim eſt, loca tam exquiſitè invenire, ac de ſuis humoribus Doctores illi nugantur. Nedum enim fundamentum inventum eſt, quidnam morbum faciat, aut ubi is jaceat, quidve ſit id, quod hominem in tam gravem Paroxyſmum conjiciat. Operatio ergo omnis ſoli arcano, quod natura ad morbum direxit, committenda eſt. Arcanum id morbum inveniet, ſicut Sol omnes mundi angulos penetrat. Ut ſummatim dicam, quiſquis verum agere Medicum ſatagit, is omnium primo hoc ſtudeat, ut Samaritanus ſit, non Sacerdos aut Levita. Si Samaritanus: omnia ipſi dabuntur, quibus opus eſt, nec quicquam ei abditum aut occultum erit.

Qui

Qui primo Sacerdos aut Levita eſſe vult: ei nihil niſi infidelitas dabitur, quam ipſi etiam antè habent. Sic talio ipſis rependitur.

De Oleo Vitrioli rubri.

PORrò jam ſcitote, quomodo ex Colcothare per Retortivam deſtillationem, modo Alchymiſtico, à vitriolo oleum paretur cruentum & acetoſiſſimum. Hoc oleum Laboratores ipſo ſpiritu in morbis prædictis efficacius judicârunt: ſed falſo Proceſſus præparandi vulgatus eſt, nec hîc deſcribendus. Momentum enim omne in operâ manuali ſitum eſt & in diligenti inſpectione, denique in idoneis inſtrumentis. Cæterum de virtutibus ſciendum eſt, primò, rem eam acetoſam eſſe, omnem acetoſitatem ita ſuperantem, ut nulla acetoſior ſit. Deinde naturam etiam corroſivam continet: qua de cauſa opus eſt, ut provide & caute uſurpetur, nimirum non per ſe ſed in bona concordantia & idonea mixtura reſpiciente id, contra quod adhibetur. Exemplo rem docebimus. Tyrus eſt ſerpens veneno ſiſſimus. Solus ergo nullum uſum præſtat. Sed in compoſitione uſus præſtantiſſimi eſt, ut ex quo paratur Theriaca. Idem de hoc quoque oleo dicendum eſt, quod ſolitarium ſumendum non eſt, ſed in compoſitione concinna, veluti de theriaca jam diximus. Propter acetoſitatem quidem prodeſt ſtomacho, à cholera & Apoſtemate libro. Si verò cholera

aut

aut Apoſtema adſit: per experientiam ipſam conſtat. Illud nihil boni operari. Apoſtema enim ab illo exaſperatur, & ab acetoſitate irritatur & in inquietam rem abit. Si cholera adſit, mutua fit ebullitio & lucta, non ſecus ac ab aqua forti & tartaro, quorum nullum cum altero manet. Sedulo ergo & circumſpectè cavendum ne quid negliagatur. Extra dictos caſus alias in compoſitione ſua ſanitatem affert, ſi porrigatur in omnibus febribus, Anorexia, ſervato tamen modo. Plurimæ quidem de hoc oleo prædicantur virtutes: paucas autem experientia firmat. Vidi ego & comperi, eos qui miraculoſa ſe oleo iſto feciſſe jactitant, turpiter mentitos eſſe. Uſus ejus eſt in calculo & arenulis. Qui verò per id curatus ſit, neminem novi. In omnibus facit aliquid: ſed in fundamento perfectum non eſt. In practica tamen mea, in capitulo de cura arenæ compoſitionem ejus invenietis ad hunc & alios morbos. Sicut autem de olei iſtius per ſe uſurpandi corroſione dixi: ita affirmo, Corroſionem eam vim habere comminuendi lapidem, expellendique arenulas. Id tamen tanta cum difficultate fit: ut inventione alia excogitata opus ſit, quam quæ hactenus in uſu fuit. Alias enim uſurpandum non eſt. Quantum vero quiſque ab experientia ſua habet: tantum largior. Hæc Medicina nova eſt: qua cauſa in dies quoque noviter probanda, & recentibus ſubinde cum compoſitionibus permiſcenda eſt.

Quantum vero ad Chyrurgiam, de hoc oleo ita attendite. Dolores quidem inſignes ciet: ſed tamen præſentem ſanitatem accurat in morbis etjam difficillimis. Proceſſu inſtituto oleum hoc ſcabiem capitis hæreditariam ſeu Achores uno fragmento detrahit, ſicut quis pileum ferreum detrahit & ſeponit. Oleo ſcabiem ſeu caput univerſum pilis tectum, penna illines tribus continúis diebus: ita ſine operari. Si non ſufficere videris, frequentius illine, pro ſcabiei ratione. Idem potes etiam attemperare permixta aqua chelidoniæ, & caput frequenter abluere. In ſumma, qui ſanari vult, id citra dolorem impetrari poſſe minimè cogitet. Ægri enim eadem conditio eſt quæ prægnantis: quæ non ſine ſed cum maximo dolore parit. Sic non niſi in dolore victus nobis parandus eſt. Sic cum dolore & ſudore etiam à morbis liberamur. Hoc modo ſerpigines omnes, omnes ſcabies prurituſque, & ſi quæ alia quocunque modo in cute oboriuntur, ſanantur, velut & tentigo prava, &c. citra metum illitum, tollit & mortificat etiam lupum & cancrum. Hoc tamen caſu diligenter attendendnm eſt: ſi malum nimiopere invaluit, ut venenum profundius etiam in ſanam carnem, quæ temporis ſucceſſu tandem decidat & exedatur, ſerpſerit, pro defenſivo bonum *Oppodeltoch* imponendum eſt.

In quibus autem cunque ulceribus Eſthiomenis remedia cætera infirma fuerint: hæc Medicina

propter

propter gradum, quem habet juvat. Ineptum etiam non erit, ſi oleum hoc cum pingui unguento permiſceatur, & ita imponatur. Sic mitius erit, ſed tamen etiam ignavius. Dolor evitari nullo modo poteſt, non magis ac pariens citra dolorem parere poteſt. Hoc melius & ſublimius eſt, ſi oleum vitrioli rubrum deſtilletur in ſpiritum. Ita pondus quam minimum ſufficiet etiam in prædictis morbis omnibus, qui facili opera tolluntur. Et hæc de oleo vitrioli rubro per Experientiam mihi ſuggeſta ſunt. In gravibus morbis Medicina hæc præſtans ac inſignis eſt. Fœdos enim & contagioſos ejuſmodi morbos, ut ſunt ſcabies, pruritus, ſerpigo, achores & ſimiles alios, qui lepræ vicini ſunt, curari poſſe, magnum Naturæ donum eſt, quod Medici manibus obtulit, quo affectos homines mundet & ſanet. Remediorum enim ejuſmodi multa non eſt ſylva. Hoc ergo oleum Medico in officina pro certo limite ſerviam. Cœteræ namque coctura nihili ſunt, nec fœdos illos morbos tollunt, ſed pinguedine ſua faciunt, ut recrudeſcant & augeantur.

De Vitrioli Oleo albo & viridi.

Conſideratione dignum eſt, quòd ex crudo vitriolo oleum per Deſcenſum deſtilletur, interdum album, interdum viride, pro vitrioli conditione. Oleum hoc encomio ſingulari dignum

eſt. Quia enim ex crudo vitriolo præparatur: ideò ejuſdem etiam ſpiritum continet, de quo jam tradidi. Oleum hoc per Deſcenſum ſuis virtutibus ipſis demonſtrat, quòd præſtans & eximium ſit ad internos morbos, quorum jam dum mentio facta eſt. Oleum id ſive album ſit, ſive viride, perinde eſt. Viride tamen melius eſt, ſi circuletur, & cum commixtione, de ſpiritu Vitrioli tradita, permiſceatur. De hoc nemo deſperet, quin certum & indubitatum remedium contra caducum & omnes ejus ſpecies habeat. Sed & hoc obſervatu dignum eſt, raró morbum eſſe ſolitarium ita, ut concurrentes alios non habeat, Hoc enim per omnes morbos patet evidenter. Hinc jam elicitur, non ſufficere præcipuum & palmarium, verùm etiam requiri ſacreta concurrentium ſymptomatum. Hinc in mea practica deſignam capitulum, de Morbo caduco, non propter remedium palmarium, quod hoc loco ſatis deſcribitur: Sed tantum propter intellectum eorum, qui unà concurrunt. Si accidentia alia non concurrerent: illis adhibitis, opus non eſſet, ſed palmarium remedium ſufficeret.

Circa oleum ergo Vitrioli viride ita vos gerite, ut id ad ſummum gradetis eo modo, ut ſeparetur à ſua terreſtreitate & fœcibus per Balneum Maris, poſtea per Ignem. Ita in balneo Maris adimetur phlegma, & terreſtreitas auferetur per ignem, & Spiritus olei ſolus colligetur, qui in ſeipſo circuletur. Poſtea aſſumere poteſt additionem cum

Spiri-

Spiritu vini: nec opus eſt, ut plura addantur, ſi ſaltem, ut primarium remedium uſurpandum eſt, citra cohærentium morborum medicationem. Sumitur in aqua pœoniæ ante paroxyſmi ſemper inſultum, prout is crebrior vel longior &c. eſt. Ad paroxyſmos attendite. Quamprimum Spiritus olei centrum morbi invenit, tunc paroxyſmus quietus eſt, & ſubindè magis magiſque miteſcit. Si autem vim ſanandi exerit, principio ciet vertiginem, ægris ſenſibilem, qui tamen non cadunt, non ſpumant, non quatiuntur, non ratione privantur, ſed leni ſomno corripiuntur, & ſubindè mitius ſe habent. Tandem ipſa quoque vertigo ceſſat, & cum hac etiam ſomnus. Interim nihilominus applicanda Medicina ac illa pergendum & inſtandum eſt pro conditione morbi & ægri. Hoc modo curâ urgenda; & omnia ſedulò adminiſtranda ſunt. Et huc non facit *temulentus Medicus, aut D. Leviticus.*

De Oleo Vitriolato in Alchimia uſurpando: ſimiliter etiam de crudo.

UT etiam de Alchymiſticis in vitriolo conditis viribus aliquid dicam, initiò proponam vobis de vitriolo crudo, quod vitriolum crudum quodvis ex ferro cuprum faciat. Et hæc naturæ vis ſublimis eſt. Nec enim Alchymiſta id facit, ſed natura aut vitriolum per operationem Alchy-

miſtæ. Et in lumine naturæ admiratione non caret, fieri, ut Metallum aliquod ſeipſum quaſi exuat, & aliud fiat. Et perinde ferè eſt, ac ſi ex viro fieret fœmina. In his autem natura ſingularia ſua privilegia, à Deo ipſi hominis gratia collata habet. Hoc de tranſmutatione dico, ut intelligatis, lividum illum Philoſophum Ariſtotelem in ſua Philoſophia non admodum fundatum, ſed verè fatuum fuiſſe. Proponam deinceps Recceptum ipſum, ut in omnibus nationis Germanicæ locis cuprum ex ferro facere ſciatis. Ex qua tranſmutationis potentia colligere facilè poſſumus, multas alias quoque tranſmutationes fieri poſſe, nobis tamen incognitas. Negari enim non poteſt, multas artes adhuc occultas eſſe, & à Deo ideo non revelari, quia ad eas noſcendas indigni ſumus. Porrò ferrum in cuprum mutare, tanti non eſt, quanti eſt, ferrum vertere in aurum. Quod ergo minus eſt, Deus manifeſtat: quod majus eſt, occultatur adhuc uſque ad tempus ſcientiarum Heliæ venturi. Nec enim ſuo Helia & artes carent. Cæterum tranſmutatio ejuſmodi eſt, ♃. *ſcobem ſeu limaturam ferri citra omnia Metalla, cuprum aut ſtannum, &c.* ℔. j. Adde *Argenti vivi* ℔. ß. Utraque pone in ſartaginem ſeu cacabum ferreum, & affunde menſuram unam *aceti, & vitrioli* ℔ $\frac{1}{4}$. *Salis Armoniaci* ℥. j. ß. una bulliant, & continenter cum ligno agitentur probè. Si acetum expiravit, plus ſubinde affunde, & vitriolum novum adde. Per decoctionem hoc ferrum muta-

mutatur in cuprum. Si cuprum factum eſt, in argentum vivum omne abit. Coctura decem vel duodecim horis continuata, demum argentum vivum ferro ſepara, quantum ejus ſupereſt & probè lava, ut mundetur. Argentum vivum excipe ſacco facto exalura aut goſſypio, & exprime. Ita relinqui videbis Amalgama. Id Amalgama ſinito expirare, & invenies cuprum purum & bonum. Hujus cupri *accipe* ℥ ß. Argenti tantundem, fluat ſeu liquentur: & aſſcendet argentum ad 16. gradum è veſtigio. Et hæc ejus probatio eſt, quod tale cuprum ſit ex ferro factum. Gradus autem fixos eſſe, verum non eſt. Qui verò in Regali bene operari poteſt, is impenſas ſuas cumulatè exquirere poteſt. Momentum omne in operatione & laborandi conſiſtit peritia: ubi tamen plerique cæcutiunt. Prædicto proceſſu ſemper cuprum ex ferro facere potes. Hoc dico, ut tranſmutationem unius in alterum confirmem.

Vitrioli etiam hæc natura eſt, ut, ſi ſuum colcothar calcinetur, cum levi liquefactione illico ipſum in cuprum vertatur. Mira enim cuprea natura ei ineſt: & cupro etiam mira natura ineſt ad vitriolum. Si enim cuprum in aqua forti ſolvatur & granuletur, omne cuprum fiet vitriolum, nec cuprum amplius manet. Sic ex vitriolo etiam fit cuprum, nec vitriolum amplius eſt, niſi per idoneam aquam fortem in vitriolum reconvertatur. Mira ergo hæc in vitriolo & cupro co-

gnationis ratio eſt. Quod cuproſum eſt, bonum vitriolum dat. Sic viride æris pulchrum alteque gradatum Vitriolum Saphyricum dat. Etſi autem de his nos diſſerere fors ridiculum ſit: negari tamen non poteſt, quod in Vitriolo Tinctura lateat, quæ plus præſtat, quam multi credunt. Beatus, qui rem intelligit. Sed de oleo vitrioli plura nota. Si oleum Argenti vivi & hoc vitrioli oleum conjungantur, & ita ſuo proceſſu coagulentur, Saphyrus miræ Naturæ & conditionis producitur: non quidem Saphyrus Lapis, ſed ei ſimilis, cum Tinctura mirifica: de quo plura differo. Hinc evidens eſt, Arcana ſtupenda in Natura & aliis Naturæ ſeu Dei creatis condita latere. Quæ vel dum hodie jugi & indefeſſo ſtudio à nobis inquiri & indagari longè honeſtius eſſet, quàm per græcari, ſcortari, &c. Sed ſcortationi hoc tempore palma datur, donec pars mundi vel hominum tertia juguletur, pars altera peſte conficiatur, ut vix una ſalva ſuperſit. Cum hac enim pravitate mundus durare non poteſt, nec artes florere. Sic ſtatus & ordines neceſſum eſt peſſum ire & exſcindi: alias boni nihil impetrabitur. Tunc demum ſæculum vigebit aureum, hoc eſt, tum demum homo intellectu ſuo utetur, & ut homo, non brutum, vivet, nec porcum aget, aut in ſpeluncis delitеſcet.

Quoniam ergo hæc de vitriolo hactenus bona affectione vobis communicavi: univerſos oro, ut infauſtos & infelices ægros, morbo eo ſontico

corre-

correptos ſpectantes, de veſtra conſcientia, de Deo creatore, de charitate proximi ſerio cogitetis, nec dotes has vitriolo à Deo ingenitas contemnatis aut vilipendatis. Dilectio vos moveat, ut noctes atque dies in his rebus occupemini, nec quiſquam otioſus inveniatur, ſed ad emolumentum proximi omnia ſuſcipiat. Vos autem non moveat, iſta non facere Juriſconſultos. Attendite, quod Chriſtus dicat: *Væ vobis Legiſperitis:* quod certè dictum ligneum non eſt. Nec vos etjam Theologi offendant, qui reditus & ſalaria ſua potius, quam ægros curant. Hi ſunt, qui in Jericho prætererunt. Vos Samaritani eſtote, & ejuſdem virtutem ſectemini. Ita Deus tam arduis vos donis cumulabit, ut in juvandis ægris defectum nullum ſenſuri ſitis. Omnia, quibus opus erit vobis dabuntur: Vos modo theſaurum hunc venemini.

ADMONITIO.

VEritati licet omnia quæ de Sale Mirabili in præcedentibus propoſuimus, conveniant, vireſque, quas ipſi in Medicinâ, Alchymiâ, Artibuſve variis adſcripſimus, quam maxime ſe manifeſtent, plurimum tamen diverſitatis ipſi ineſſe notamus, quo diverſitate materiæ, ex quâ conficitur. Quod enim ex Vitriolo eſt, alterius longè naturæ, proprietatibuſque valdè aliis præditum,

eo, quod ex Sale Nitri comparatur. Cum neutro convenit, quod ex Sale communi fit. Unum namque alio acredine majori pollet, imo hoc magis quam illud Metallum diſſolvit. Potentiora tranſmutationi ſolutionique Metallorum inſerviunt; debiliora quodammodo Medicinæ; debiliſſima, dulciſſimaque multiplicationi ac propagationi Vegetabilium.

Hæc accuratè conſideret atque cognoſcat neceſſe eſt, qui fructus optatos laborum ſuorum exigit; quod ſi quis ſpe multiplicationis inſecuturæ, ſemina Vegetabilium Sale fortiori emollita committeret terræ, is ſanè neutiquam optatum finem aſſequitur, nil omnino Plantarum terra exhibebit, eò quod Salia ejuſmodi acriora Vegetabilia magis deſtruant quam augeant. Similiter & Metalla convenienti Sale delectantur, acriori nempe, ut Vegetabilia dulci. Haud itaque cum fruſtraneum laborem noſtrum videmus, Sali Mirabili id adeò tribuendum quam inſcitiæ noſtræ; Longè ſanè nobiliores ipſi competunt vires, ac in præcedentibus dedimus, quas quo minus patefaciamus ingratitudo hominum hujus ſeculi ſumma facit. Quod ſi communicaveris, quæ tibi ſunt ſecreta, iis, à quibus taciturnitatis promiſſionem exigere non licet, certò tibi perſuadeas ad alios eorum notitiam illico pervenire, qui iis in contumeliam tuam ſuperbè utuntur.

Contra verò ſi feceris, adeoque labore ſumptibuſque

buſque maximis parta Tibi ſoli reſervare volueris, inimicitias tibi creas. Quicquid feceris, damnum Tibi parabitur.

Medicis, Mercatoribus, aliiſvè Artis noſtræ Studioſis quæ communicantur, ut à variis pro ſecretis reſervantur, ita à plurimis nulli non notificantur. Cordis ſcrutator unicus eſt Deus Opt. Max. haud ita Homo; non pauci amicitiam, ſinceritatemque ſimulantes maximarum ſæpe arcanorum compotes fiunt, haud aliundè, quam quod aſtutiæ eorum ignorantes ſimus, plus debito creduli; vel firmiſſimo juramento ſe non rarò obſtringunt, fidelitatem, taciturnitatemque promittunt, & tamen Farneriano more, neglectis conſcientiâ, famâ, pietate, pœnis, nil non divulgant, calumnias concitiaque ſæpe adjicientes.

Viris ejuſmodi, amicitiam ſimulantibus, inimicorum cauſas magis quam Tuas agentibus, ubi, quæ exigunt, exhibere recuſaveris, amicitiam in inimicitiam mutari notabis, beneficiaque antea præſtita pro nihilo omnino haberi. At vero ubi iiſdem liberaliter Tua, inimicitiam metuens, communicaveris, gladium ipſis offerre te ſcias, quò jugulum Tuum petant.

Nunquid quotidie evenire reprehendimus, plurimos, orbem pererrantes, ubi laboribus Chymicis, ex ignorantiâ, bona ſua conſumpſerunt, adeoque ad incitas redacti ſunt, nos accedere, de veſtimentorum, alimentive defectu

quærelas inſtituere, adeoque ſecreti cujuſdam, cujus ope vitam ſuſtentare valeant, communicationem exorare; His miſericordiâ moti quæ exhibemus, illico ad alios devolvi notamus, pecuniæque inſignem ſatis ſummam iis adferre, nil enim non vendere eos experimur. Præter id quod ſi eveniat, ejuſmodi mendicos, ex ignorantiâ, ea quæ emptori ſe præſtare poſſe pollicentur, efficere non poſſe, culpam in nos conferunt, quaſi verò pecuniæ ingentem copiam nobis exhibuiſſent, & tamen ſincerè cum iis haud egiſſemus. O ſummam hominum infidelitatem, ô ingratitudinem maximè damnandam. Diabolis omnibus, inferni oſtiis reſeratis, exitus videtur conceſſus, quo hominum corda occupent, pioſque ultimis hiſce temporibus anxietate graviter afficiant.

Sua divulgari, malèque audire qui noluerit, taciturnitatem hiſce commendamus. Accedit, quod difficile admodum ſit, ſi non impoſſibile omnino, nobis ab impoſtoribus ejuſmodi cavere, eo quod nominibus diverſis utantur, hoc loco qui vocatur Joannes, alio Nicolaus dicitur, eadem cognominis, imo major, diverſitas notatur. Ne quidem Argus ipſe fucum obſervare poterit. Ignorantes nos profiteamur neceſſe eſt, ſiquidem quæ nobis ſunt in pretio, nobis ſolis retinere velimus. Quas non moleſtias mihi, quorundam vulgarem, vitiorumque detectio creavit? quæ non. Cui Univer-

ſale

ſale illud parandi notitia eſt, ſuperandæ?

Effecerunt hæ, quod Laboratorium meum, cum Arcanis omnibus aliis offerre conſtituerim. Hi id unicè agent, ut indefeſſo labore, veritatem, eorum, quæ orbi communicavi ſcripta, ad oculum omnibus exhibere, adeoque hâc ratione maledicentium, nil non ignorantium, os obturare queant.

Cauſas, quæ me ad id, ut Laboratorium meum aliis concederem, impulere, roganti, præter datam varias exhibere poſſemus, ſi neceſſitas exigeret.

Annus jam effluxit, ex quo, parte quarta Proſperitatis Germaniæ, dicto anno laboratorium exſtruêre, mirabiliaque Dei amicis exhibere me velle promiſi: ſteti promiſſis: Inventa varia præſtantiſſima publicè privatimque demonſtravi, non ſine labore, ſumptibuſque maximis, quos omnes nihili omnino facio, cum hoc modo veritatem plurimis innotuiſſe ſciam, quam etiam in Dei Opt. Max. honorem, momique correctionem, publicè profitebuntur.

Decreveram equidem & ſequenti anno labores meos in gratiam amicorum fidorum continuare, at præter alia ætas id efficere inhibet, præſtabunt idem, quibus Laboratorium meum commiſi, lucem mundo cœcutienti exhibebunt. Hoc omnibus ſignificare volui quo moleſtias mihi inferre litteris ſuis impoſterum deſinant.

Aliis

Aliis inſerviendo conſumor, de candelâ lucente dicitur; nunquid & de meipſo idem dicerem? Omnibus inſervire ſemper me paratum exhibui, nil vero præter moleſtias, damnumque mihi comparavi. Taceo Tempus, ſumptuſque ſummos, quos, dum præſtantiſſima, humanoque generi utiliſſima arcana deſcribere allaboravi, conſumpſi, ea ſolum conſideretis volo, quæ præcedenti anno Laboratorium meum exegit. Pluſquam 1000. Ducatos ſola Laboratorii Inſtructio ſibi vendicavit; ſola dico, ne quis, ea, quæ ad rem domeſticam, familiæque ſuſtentationem requiruntur, huic ſummæ includi æſtimet. Impoſſibile hoc minimè videbitur ei, qui loci hujus conditionem noverit. Haud ita facilè, aut ſaltem vili adeo pretio plurima hîc nobis veneunt, quam quidem in Germania. Hîc 8. 9. 10. Imperialibus eam quantitatem carbonum vix nobis comparare poſſumus, quam in Germaniâ unico. Hîc fabro ferrario, lignario, murario, ſimilique artifici ſingulis diebus tres partes imperialis exhibere tenemur, qui unam tantum in Germaniâ offerimus. Alio loco ædes ſatis commodas conducere licet 50. imperialibus; Hîc autem meæ quæ laboratorium continent 400. quotannis exigunt. Nunquid hæc maximè diverſa ſunt. Ex his ſimilibuſque ſatis unicuique colligere licebit, quales ſumptus laboratorium meum ſingulis annis exegerit, quidque præſtiterim, clarè videbit. Pergant poſteri, Mirabiliaque Dei exhibere haud deſi-

deſinant. Ne quæſo, quam ſatis ſufficienter à me demonſtratam viderunt veritatem in occulto deliteſcere permittant, quin potius in honorem Dei, proximique commodum eandem poſteris per manus tradere pergant, quo ſic prædictus Elias Artiſta omnibus innoteſcat. Videbunt ſic Zoili, calumniatoreſque, quid fecerint.

Hoc addere hîc cogor: Reperiri nempe qui præparationem, imò & uſum Salis noſtri mirarabilis, ex parte, furtim mihi eripuêre, inimiciſque meis clanculum communicavêre; qui eadem vendere haud cunctabuntur, maximamque inde pecuniæ copiam ſibi acquirere allaborabunt. Horum quod ſi quis Tibi accedat, vide cui fidas, uſum tibi monſtrent exige, quam ſi dederint, non eſt quod fidem ipſis deneges; quam nullus habebit ei, qui quid uſus Sal illud habeat, exhibere non poterit. Ex ipſo melius fonte bibuntur aquæ, vulgare dictum eſt.

Nec ſpero, à quopiam malè verti, quod Inventorum meorum quædam mundo exhibeam; Nunquid enim Scriptura Sacra altari qui inſervit, ex inde alimoniam concedit? Nunquid eadem bovi laboranti os obturari vetat? Quod ſi quis arbori vetuſtiori, jam ferè emortuæ, nullos aut ſaltem raros flores fructuſque præbenti medelam adferret, ſic ut de novo copioſos flores fructuſque exhibeat, nunquid ejuſmodi viro flores fructuſque primogenitos offerendos eſſe? Illis in modum

modum coronæ contextis ornari caput ipſius, his menſam inſtrui debere, omnes dicerent? Quid ergo mihi deberi cenſetis, qui beneficio Salis mei Mirabilis, quod radicibus Alchymiæ, flores argenteos, fructuſque aureos exhibentis arboris, jam ferè extinctæ, appoſui, reviviſcere eam, floreſque cum fructibus copioſiſſimè offerre feci? quis defatigata mea viſcera roborari iis debere negabit? Cur non mihi idem quod Archimedi dicere licet: *Inventum centum boum mactatione dignum.*

Dum verò Vires Salis mei Mirabilis exhibeo, ipſique ad modum traditum in vitris parato, Metalla imperfecta in argentum aurumque mutandi virtutem adſcribo, minimè hæc ita accipi volo, ac ſi maximâ quantitate aurum ejus ope nobis comparare queamus, ſuffecerit poſſibilitatem demonſtraſſe, exiguâque copiâ id exhibere poſſe.

Medicamenta plurima ad varios hominum affectus, ejus auxilio parari poſſe res certiſſima eſt. Certiſſima itidem ad gradationem particularem Metallorum minorum in meliora plurimum id conferre. Experto mihi credite, fructus ſpondeo haud exiguos, modo ritè procedatis.

De Vero Univerſali dubito, annon etiam ejus interventu procurari queat. Certè quod ſi Aurum commune quoad gradum mutari ſupra naturam poſſit, quid impoſſibilitatis amplius id exaltari

altari diuturnitate temporis poſſe. Ætas mea decrepita operi huic manum ad movere vetat, poſteris ignis ferrorem melius me proferre valentibus occaſio datur, precibus, atque labore ulterius inquirendi, forſan iis concedet Deus nobis quæ negavit.

Operatio hæc, quâ ex Metallis minoribus particulariter fructus, ut modò diximus, haurimus, vitris, crucibuliſque vulgaribus haud peragitur, utpote fracturæ obnoxiis, & ex quibus liquores facilè effluunt, verùm ejuſmodi, quæ nec frangi, niſi poſt longiſſimum tempus, poſſunt, nec humorem exire permittunt. Videri poſſunt, quæ de iis egi Proſperitatis Germaniæ parte tertiâ & quartâ.

Crucibula hæc præparare magnum eſt, majus ad aliquot libras Sal Artis conficere, idemvè ritè uſurpare, at maximum, & in quo cardo rei verſatur, Metalla quænam conjungenda, quâve quantitate cognoſcere. Hic habebunt plurimi quod agant, & in quod inquirant, licet furno meo ſecreto gaudeant, & copioſe Sal Artis efficere ſciant.

Præter hæc omnia nucem adhuc duram frangamus neceſſe eſt, nucleum dulcem comedere qui deſideramus; Aurum Argentumve à Metallis fixis ſeparandi modum facilem cognoſcamus requiritur. Haud enim maſſa ejuſmodi Metallica, effera omninò, ope plumbi per ſe ſeparatur, uti quidem Metalla ductilia, ſed alia hîc ſeparatione opus eſt, quæ caput rei.

Nec eſt quod aliquis ſibi perſuadeat; clarè hîc omnia à nobis ſcripta eſſe, ſic ut ad eorum ductum facillimè operationem inſtituere queat, longiore tempore, peritoque Magiſtro opus eſt; haud conſultum judicamus ea tractanda arripere, quorum notitiam non habemus.

Hæc licet admonitio mea ſit, ſæpius jam repetita, erunt tamen qui eâ poſthabitâ operationem dictam aggredientur; & forſan utilia varia invenient; ſimiliter ut varii reperiuntur, qui ſcriptorum meorum ductum ſecuti ex Metallis minoribus fructuoſè plurima eliciunt.

Quis ſic vera prædixiſſe Mariam Rantam, Brittannam, non diceret, fore nempè quod anno Chriſti 1660. Alchymia vera floreat. Ipſe prædictionem hanc non vidi, aliorum relationi id quod refero hîc debeo. Et poſito, prædictionem ejuſmodi non dari, experientia quotidiana abundè ſatis teſtatur, hîc illic Salis mei Mirabilis ope, in Metallicis egregia præſtari. Nec dubium eſt quin indies magis magiſque tenebræ lucis hujus vi diſſipabuntur.

Communicavi equidem nonnullis lucis hujus uſuram, in proprium commodum, verum enim verò, & aliis eandem hi exhibuerunt, ſecus quam intentum meum fuit, undè effectum, ut quæ ſecreta volui, omnino divulgata fuerint, plurimique viâ rectâ ad veritatem ducente incedant. Hoc quod ſi me inſcio factum, quid non, ſiquidem adhuc per annum Laboratorium meum duraſſet,

raſſet, factum cenſeatis? Alius nempe ſic novuſque omninò ſe exhibuiſſet mundus, quod Stella nova ingenſque, ab Auſtro ad occidentem ſe extendens, indicare videtur. Concedat Deus Opt. Max. neceſſaria atque ſalutaria, impios in viam rectam reducat, ſuiſque quietem cum pace donet, ne ſanctiſſimum ipſius nomen veritaſque magnificienda, ab impiis omninò ſupprimatur. AMEN.

Sequitur nunc Formula Obligationis, quam infidi nonnulli manu ſua ſublignarunt, in ſignum fidelitatis & taciturnitatis.

Notum reddo ſubſcriptus, qua ratione D. Johan. Rudolph. Glauber, mihi amico ſingulari, ſummopere roganti, varia, utilia, inaudita atque incognita, inferius aſſignata communicaverit, hâc ſub conditione, ne, ex toto, vel parte, directè vel indirectè, eadem ſine conſenſu D. Glauberi aliis exhibeantur. Promitto itaque hâc ſcedulâ, quæ mihi juramenti vice ſit, pignoriſque loco, non ſolum bona omnia præſentia æque ac futura, honores, famamque bonam, verùm & ſalutem æternam, exhibeo, neutiquam ſcil. eorum quæ à D. Glaubero accepi, aliquid aliis me communicare velle, abſque conſenſu D. Glauberi.

Secus ſi contingat, non ſolum infidelitatis pœnâ me dignum pronuncio, corpus, bonaque omnia, ubicunque locorum fuerint judicio Eccleſiaſtico æque ac civili ſubjicio, verum & perfidi titulum juſtè mihi convenire teſtor.

Quod ſi etiam eveniat, Clariſſ. Dom. Glauberum inopinato morte mundum, adeoque & liberos relinquere, parentis loco me iis futurum, omniaque quæ a parente accepi, fideliter communicaturum polliceor.

Juramenti vice hæc nobis ſint, quæ non ſolum manu propria ſubſignavi, ſed & ſigillo proprio roboravi. Actum Amſtelodami &c.

Ita ſe habet Obligationis formula, quam homines iſti, quibus præparationem Salis mei Mirabilis, una cum uſu vero, communicavi, in teſſeram fidelitatis, nunquam ſcil. fore ut ſecreta ejuſmodi me inſcio aliis communicent, juramenti loco, ſubſignarunt. Quam fideles vero varii fuerint, cum damno non raro expertus ſum, quod hic notificare volui, quo quæ cauſa ſit, quod ipſe ſecreta mea publici juris faciam, conſtet, malo enim ipſe mea divulgare, quam ab aliis perfide mecum agentibus id fieri quotidie experiri. Vitam ſi Deus conceſſerit, brevi excellentiora luci publicæ dabo, cum quibus ſi conferamus ea quæ jam lucem adſpexêre, frivola ea eſſe & puerilia videbimus. Quis novit annon perfidis ejuſmodi hominibus Deus Opt. Max. conceſſerit ita mecum agere, quo ſic miranda ipſius opera melius innoteſcerent, veraque Alchymia iterum refloreſcere incipiat.

Proximis hinc diebus Tranſmutationis Metallorum facilitatem demonſtrare conſtitui, adeoque nulli non artifici, nulli non homini ubicunque

loco-

locorum fuerit, eam inſtituere licere, exhibebo; imò nullum reperiri locum, ne quidem domunculum ruſtici, in quo non materialia, vaſaque ad Tranſmutationem veram neceſſaria ſufficienter inveniantur; Arcana varia Deo dante inſtante æſtate non ſolum ſcriptis publico dabimus, ſed & in laboratorio noſtro demonſtrabimus.

Atque ſic finem Tractatui huic mole quidem exiguo, at ob Alchymiam, quam exhibet veram, maximo, impono; Impoſſibile omnino, hujus ope artem hanc nobiliſſimam toti patriæ non innoteſcere, ſummo cum fructu; ad hoc Laboratorium meum Deo dante hac æſtate plurimum conferet, quod in honorem Dei, veritatiſque defenſionem indicare hoc loco debui.

Videbitis brevi Explicationem eorum quæ hoc tractatu continentur.

FINIS.

Digitized by Google